

ת"פ 53631/11/18 - מדינת ישראל, המאשימה נגד דוד גולן, הנאשם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 53631-11-18 מדינת ישראל נ' גולן
בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה

נגד

דוד גולן - הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד גיתית גלבוש

ב"כ הנאשם: עו"ד מיכאל עירוני, עו"ד תומר ריזינשווילי

הכרעת דין

כללי

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו אחת-עשרה עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. על פי הנטען בכתב האישום המתוקן, בחודשים שקדמו למעצרו של הנאשם, הוא ניצל את כישורי השכנוע שלו, ובאמצעות שורה של מצגי שווא גרם לאנשים שנקרו בדרכו, מרביתם בני המגזר החרדי, להעביר לידיו סכומי כסף כהלואה, כביכול, לצורך ביצוע עסקה לרכישת יהלומים, ולעיתים בתמורה ל"פיקדון" בדמות יהלומים מזויפים. לאחר קבלת הכספים היה הנאשם נעלם או מפסיק להשיב לשיחותיהם של המתלוננים.

נטען כי הנאשם ביצע את מעשיו בשיטתיות, תוך התחזות לאדם דתי, מסירת פרטים כוזבים באשר לשמו ולעיסוקו, שימוש במספרי טלפון שונים תוך יצירת מצגי שווא לפיהם הוא עוסק בעסקאות יהלומים ומעוניין לקבל הלוואה לצורך השלמת העסקאות. במסגרת זאת, הנאשם נהג לפנות ברחוב אל עוברי אורח בעלי חזות חרדית ולשאול היכן יוכל למצוא רב שיפסוק לו בהלכות ריבית. כאשר התעניינו המתלוננים בשאלותיו, סיפר להם הנאשם בכזב, כי הוא מתעסק ביהלומים וכי נקרתה לפתחו הזדמנות לעסקה, אשר את מרבית רווחיה הוא מעוניין לתרום. עוד טען הנאשם בפני המתלוננים בכזב, כי חסר לו סכום כסף לצורך ביצוע העסקה, וכי הוא מחפש רב על מנת להתייעץ עמו בהלכות ריבית, שכן מצא אדם המעוניין להלוות לו את הסכום הדרוש בריבית. כל זאת עשה הנאשם על מנת לבסס את מצגי השווא, וכן על מנת לרכוש את אמונם של המתלוננים בו. בהמשך, ולאחר יצירת האמון עם כל אחד מהמתלוננים, תוך מסירת פרטים כוזבים נוספים, שכנע הנאשם את כל אחד מהמתלוננים למסור לידיו את סכום הכסף החסר כביכול לעסקה, לעיתים כהלואה ולעיתים כשותפות בעסקה. בתמורה הבטיח הנאשם להשיב את הכסף בתוך פרק זמן קצר בן מספר

ימים, זאת על אף שלא היה בכוונתו לעשות כן. לעיתים נקט הנאשם בצעדים נוספים על מנת לחזק את אמונם של המתלוננים, כגון מסירת יהלומים מזויפים כפיקדון, כביכול, או חתימה על שטר עסקה תוך מסירת פרטים כוזבים.

בעקבות מצגי השווא שהציג, קיבל הנאשם במרמה סכום כולל של למעלה ממאה אלף ₪ כפי שיפורט להלן:

א. על פי המתואר באירוע הראשון שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן יקותיאל ליברמן סך של 6,000 ₪ ביום 25.10.18.

ב. על פי המתואר באירוע השני שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן אלחנן שפירא סך של 8,000 ₪ ביום 3.10.18.

ג. על פי המתואר באירוע השלישי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן מרדכי לרנר סך של 8,000 ₪ ביום 26.9.18.

ד. על פי המתואר באירוע הרביעי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן נפתלי גולדברג סך של 10,000 ₪ ביום 22.9.18.

ה. על פי המתואר באירוע החמישי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן משה ולס סך של 1,500 דולר ביום 28.8.18.

ו. על פי המתואר באירוע השישי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן בנימין כהנא סך של 2,000 ₪ ביום 27.8.18.

ז. על פי המתואר באירוע השביעי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן משה דרשן סך של 5,000 ₪ ביום 26.8.18.

ח. על פי המתואר באירוע השמיני שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן אריה גלנט סך של כ- 36,000 ₪ בין התאריכים 13.8.18-19.8.18.

ט. על פי המתואר באירוע התשיעי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן יהושוע אויסאיבל סך של 6,000 ₪ ביום 2.8.18.

י. על פי המתואר באירוע העשירי שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן מעמותת "האשכנזי שיכון ג'" באמצעות חבר ועד העמותה, משה אפשטיין, סך של 10,000 ₪ ביום 30.7.18.

יא. על פי המתואר באירוע האחד-עשר שבפרק העובדות, הנאשם קיבל מהמתלונן יעקב ברסלר סך של 6,000 ₪ ביום 25.10.18.

2. הנאשם כפר כפירה כללית באישום.

3. מטעם המאשימה העידו המתלוננים ביחס לכל האירועים, למעט ביחס לאירוע החמישי. כן העידו בתו וחתנו של המתלונן באירוע השלישי, חברו של המתלונן באירוע העשירי, חברו של המתלונן באירוע האחד-עשר, עדה שהיא בעלת חנות תכשיטים, אשר נראה כי התביעה ביקשה להתייחס אליה כאל עדה מומחית והשוטרים שנטלו חלק בחקירת העבירות. בנוסף הוגשו מטעם המאשימה הודעות שנגבו מהנאשם במשטרה והעימותים שנערכו לו עם חלק מהמתלוננים, דו"חות מסדרי הזיהוי שנערכו לחלק מהמתלוננים, והתיעוד המצולם שלהם, דו"ח הערכת אבני חן שנערך על ידי עובד מינהל היהלומים במשרד הכלכלה, פלטי מחקרי תקשורת, תמלילי שיחות שנקלטו בהאזנת סתר ומזכרים, דו"חות פעולה, חיפוש ותפיסה שערכו החוקרים.

4. הנאשם, אשר שתק במהלך חקירת המשטרה, לא העיד במשפטו ולא השמיע עדים להגנתו, אך מטעם ההגנה הוגשו דו"חות מסדרי זיהוי ומזכרים מתיק החקירה והודעות שנגבו מהמתלונן באירוע התשיעי.

מתוך סיכומי ההגנה ניתן ללמוד, כי המחלוקת המרכזית שבין הצדדים נוגעת לשאלת זיהוי של הנאשם כמי שביצע את מעשי המרמה.

5. לאחר שאסקור את הראיות שהובאו ואעמוד על משקלן, אדון בשאלה האם הוכחה, מעבר לספק סביר, זהותו של הנאשם כמי שביצע את מעשי המרמה כלפי המתלוננים.

השימוש בביטוי "הנוכל" ביחס לאדם שאליו התייחסו המתלוננים, כפי שעשתה ההגנה בסיכומיה מקובל עלי, ויש בו כדי להקל על תיאור הדברים, ועל כן הוא יאומץ בהכרעת הדין בחלק הנוגע לסקירת הראיות.

הראיות ומשקלן

האירוע הראשון

6. יקותיאל יהודה ליברמן, המתלונן באירוע הראשון, תיאר בעדותו כי ביום 25.10.18, בעת שהלך ברחוב, עצר לידו הנוכל שנהג ברכב וביקש הכוונה לבית הוראה. התפתחה ביניהם שיחה, במהלכה נכנס לרכבו של הנוכל ואף קישר אותו טלפונית עם רב שאסר עליו ליטול הלוואה בריבית לצורך ביצוע עסקה. תוך כדי השיחה, שבה הצליח הנוכל לקנות את אמונו, אמר לו הנוכל שמדובר בעסקה של מכירת תכשיטי יהלומים לגוי ברווח ניכר וכי חסר לו 30,000 ₪ על מנת שיוכל לרכוש את התכשיטים. במהלך השיחה שהתפתח ביניהם הסכים ליברמן לסייע לנוכל לקבל הלוואה לצורך ביצוע העסקה, והנוכל הציע לתרום למוסדות שאליהם משתייך ליברמן 3,200 ₪. ליברמן מילא כרטיס תרומה על פי מספר כרטיס אשראי שהקריא לו הנוכל (ת/59). בבדיקה שערכו השוטרים עם בנק הדואר לאחר מתן העדות, התברר כי מדובר בכרטיס שאינו קיים (ת/88).

הנוכל גם הציע לליברמן לקבל את התכשיטים כמשכון, אך הוא סירב. כעבור כמחצית השעה, כשהצליח להשיג 6,000 ₪ התקשר ליברמן לנוכל, אשר אסף אותו ברכבו, הם נסעו לבית חברו של ליברמן שם הוא לווה מהחבר 6,000 ₪ ומסר אותם לנוכל שהבטיח להחזירם למחרת במקום שבו קבעו להיפגש, בצירוף 5,000 דולר רווח מהעסקה. למחרת, הנוכל לא הגיע למקום המפגש ואף לא ענה לשיחות הטלפון שלו. הנוכל הציג עצמו בפני ליברמן בשם דניאל בן רחל שכטר ומספר הטלפון שמסר לו הוא 055-2433910.

ליברמן לא ניגש להתלונן בעצמו, אלא הוזמן להגיש תלונה על ידי המשטרה שנודע לה על העבירה, ובעת חקירתו הוצגה לו תמונה של הנאשם והוא זיהה אותו כרמאי.

לליברמן הושמעה הקלטה של שיחת טלפון שלא ברור מקורה, והוא זיהה בה את עצמו משוחח עם הנוכל.

7. ליברמן העיד בשטף, מתוך זיכרון של הדברים, תיאר פרטים ואנקדוטות בשיח שלו עם הנוכל, השתדל לדייק ותיקן את עצמו בפרטים שחשב שלא הבהיר נכונה. התרשמתי שהעיד אמת, ואולם מובן כי משקלו של זיהויו את הנאשם הוא נמוך ביותר, שכן הוצגה לו תמונה בודדת של הנאשם ולא נערך לו מסדר זיהוי.

האירוע השני

8. אלחנן שפירא, המתלונן באירוע השני, תיאר בעדותו ובעימות שערך עם הנאשם, כי יומיים לאחר שמחת תורה, כשחזר מתפילת ערבית, פגש ברמאי, אשר ביקש את עזרתו במציאת רב שיפסוק לו בהלכות ריבית, אך הוא לא הצליח למצוא רב. נקשרה ביניהם שיחה במהלכה אמר לו הנוכל, כי נקרתה בפניו הזדמנות לעסקה, שבה ניתן להפיק רווח גדול, אך חסר לו כסף להשלמתה. שפירא, שראה בכך הזדמנות להרוויח בעצמו, הציע להלוות לו את הסכום החסר. הנוכל הסיע את שפירא ברכבו למקום שבו לוה סכום של 8,000 ₪ ומסר אותם לנוכל, שהבטיח להחזירם למחרת היום. לאחר מכן הנוכל הסיע אותו לביתו, ואף נתן לו 100 ₪ לצורך תשלום למונית שתסיע אותו לשמחה משפחתית שאלה מיהר. הנוכל הציג עצמו בפני שפירא בשם שבתאי גולדשטיין ומספר הטלפון שמסר לו הוא 055-9244046. שפירא תיאר, כי סבר בטעות שמדובר באדם שהתגורר בשכנות אליו בעבר, בעל שם המשפחה גולדשטיין, וכשניסה לקבל את כספו בחזרה פנה לאותו גולדשטיין, שאמר לו שמדובר בטעות.

שפירא תיאר את הנוכל כאדם בעל חזות חרדית, בעל זיפי זקן ותיאר כי ניסה להתקשר למספר שמסר לו הנוכל מספר פעמים, אך איש לא ענה. במהלך חקירתו במשטרה הוצגה לו תמונה של הנאשם והוא זיהה אותו כנוכל וכן עמד על כך שהנאשם, שאותו פגש בעימות שנערך בתחנת המשטרה (ת/18), הוא הנוכל וטען שזיהה אותו על פי מראהו וקולו.

9. הגם ששפירא טען בעדותו כי זכרונו אינו כשהיה, בשל גילו העולה על 70 שנים, ניכר כי זכר היטב את האירוע ותיאר את הדברים לפרטים. אף כי ברור היה שעצם הודאתו של שפירא בכך שביקש להרוויח בעצמו כסף מן העסקה גרמה לו אי נוחות, הוא תיאר את הדברים בפשטות ובכנות שחיזקו את מהימנות עדותו, אשר מצאתי כי ניתן לבסס עליה ממצאי עובדה. העובדה ששפירא סירב לומר מי החבר שהלווה לו את הכסף אינה פוגעת במהימנותו, בשים לב למגזר שאליו משתייך, לחשדנות הרבה שמגלים בני מגזר זה כלפי גורמי הממסד, שיש בהם כדי להסביר רצון כן של אדם המשתייך למגזר להימנע מלערב את חבריו בחקירת משטרה או בעדות בבית משפט.

עם זאת, גם בעניינו של שפירא משקלו של זיהוי הנאשם זעום, על רקע החלטתם של החוקרים להציג גם לו תמונה אחת של הנאשם בלבד ולא לערוך לו מסדר זיהוי. משכך, ממילא אין משמעות לכך שייתכן שהעד נחשף לתמונתו של הנאשם באינטרנט טרם חקירתו במשטרה (עמ' 47 שורות 23-14).

האירוע השלישי

10. מרדכי אברהם לרנר, המתלונן באירוע השלישי, תיאר בעדותו כי בחול המועד סוכות, כשהיה ברחוב בבני ברק, פגש בנוכל שנהג ברכב ועצר ושאל אותו היכן ניתן למצוא רב שיפסוק לו בהלכות ריבית. נקשרה ביניהם שיחה, והנוכל אמר לו כי חסר לו סכום של 2,000 דולר לצורך השלמת עסקה, שהוא מבקש ללוות אותם בריבית. לרנר הציע לנוכל להלוות לו את הכסף. בידיו היו 6,000 ₪ בלבד, אותם אמור היה להחזיר לגמ"ח ממנו לווה כסף, והם נסעו במכוניתו של הנוכל לביתו של לרנר על מנת לקחת את יתרת הסכום. בבית הם פגשו את בתו ואת חתנו של לרנר. לרנר מסר לנוכל 8,000 ₪ בסך הכל, והנוכל הבטיח להחזירם למחרת היום. למחרת, לרנר התקשר לנוכל, אך הוא דחה אותו בתירוצים שונים וכעבור כמה ימים הקשר ביניהם נותק. לרנר תיאר את הנוכל כאדם בעלת חזות חרדית, שחבש כיפה והיו לו זיפי זקן, הציג עצמו בפני לרנר בשם שבתאי גולדשטיין ומספר הטלפון שמסר לו הוא 055-9244046. לרנר לא ניגש בעצמו להגיש תלונה על המרמה והמשטרה היא שפנתה אליו. הוא עומת עם הנאשם במשטרה ואמר כי סיפר את הסיפור לפני הנוכל, אך הנוכל לא רצה להגיב. ללרנר הושמעה שיחת טלפון מוקלטת ובה זיהה את עצמו ואת הנוכל משוחחים (עמ' 34 שורות 20-21). במהלך חקירתו במשטרה הוצגה לו תמונה שבה זיהה את הנוכל.

11. גם לרנר העיד בשטף ובביטחון וניכר כי השתדל לדייק. הוא זכר היטב את מרבית הפרטים והקפיד לציין לגבי פרטים מסוימים שאינו זוכר. לרנר לא חלק על כך שכעבור כמה ימים אמר לבתו ולחתנו כי הנוכל החזיר לו את הכסף, ואולם הסברו כי רצה למנוע מהם צער מקובל עלי והדבר אינו פוגע במהימנות עדותו בבית המשפט, אשר מצאתי כי ניתן לבסס עליה ממצאי עובדה.

בחקירתו הנגדית התעורר ויכוח בשאלה האם במהלך חקירתו במשטרה הראו לו תמונה אחת או כמה תמונות. הגם שבהודעה שמסר נכתב "מציג לך תמונה" לרנר עמד על כך שהראו לו כמה תמונות של אותו אדם מכיוונים שונים (עמ' 36 שורה 21). גם בעניינו של לרנר אני מתקשה להבין את התנהלות החוקרים שחשדו באדם מסוים, אך בחרו להציג לעד תמונה אחת שלו ולא לערוך מסדר זיהוי. זיהוי זה הוא חסר משקל לא רק בשל ההחלטה להציג לעד תמונה של חשוד אחד בלבד, אלא גם לנוכח העובדה כי התמונות שהוצגו לעד אבדו ולא ניתן לדעת אילו תמונות הוצגו לו ומי מצולם בהן. על משקלו של מחדל חקירה זה אעמוד בהמשך, בפרק הנוגע למחדלי חקירה.

12. בתו של לרנר, שרה, וחתנו, ראובן, חיזקו בעדותם את תיאורו של לרנר ביחס לפרטי האירוע כפי שתוארו על ידי לרנר.

הגם שההגנה ביקשה לזמן את ראובן, החתן, לעדות, במהלך החקירה הראשית הסכים הסנגור להגשת הודעתו במשטרה (ת/65) בשל כך שתאמה את שנאמר בעדות עד לאותה עת, וויתר על חקירה נגדית (עובדה המעלה כשלעצמה תהייה ביחס לפשר זימונו מלכתחילה). בהודעתו תיאר ראובן את האדם שנפגש עם חמו כבעל מבנה גוף מלא, בעל תשובה, בסביבות גיל 45 בעל חזות אשכנזית, אולי מעט רוסי. תיאור זה, גם אם אין בו כדי להצביע על אדם מסוים, תואם את מראהו של הנאשם.

לזית נערך מסדר זיהוי תמונות שתמונתו של הנאשם הופיעה בו, אך הוא לא זיהה בו איש (נ/1), עובדה שהיא נטולת משקל, שכן זית לא אמר שתמונתו של החשוד אינה נמצאת במסדר, אלא כי אינו מצליח לזהות.

גם התיאור שמסרה שרה, לפיו הנוכל היה אדם מלא, רחב וגבוה, הוא תיאור שעולה בקנה אחד עם מראהו של הנאשם.

האירוע הרביעי

13. נפתלי גולדברג, המתלונן באירוע הרביעי, זומן לעדות בשל רצונה של ההגנה לחקור אותו בחקירה נגדית. אף על פי כן, סמוך לאחר תחילת שמיעת עדותו, הודיע הסנגור כי הוא מסכים להגשת הודעתו במשטרה וכי אין לו שאלות בחקירה נגדית.

על פי האמור בעדותו ובהודעתו במשטרה (ת/72) ביום 22.9.18 בשעות הלילה פנה אליו הנוכל, שהציג עצמו בשם יחיאל גולדשטיין, וביקש למצוא רב הוראה לצורך שאלה בהלכות ריבית. גולדברג קשר עמו שיחה, במהלכה אמר לו הנוכל כי הוא זקוק בדחיפות ל- 2,000 דולר לצורך ביצוע עסקה עם אדם שטס למחרת בבוקר לאנגליה. במהלך השיחה גולדברג התפתה להציע לנוכל הלוואה, וכשראה הנוכל שגולדברג מסכים להלוות לו סכום של כ- 7,000 ₪, ביקש ממנו 10,000 ₪. הנוכל הסיע את גולדברג לבנק, שם הוא משך 10,000 ₪ במזומן מהכספומט ומסר אותם לנוכל, שהבטיח להחזיר למחרת היום באמצעות העברה בנקאית סכום של 20,000 ₪, שהם החזר ההלוואה והרווח מהעסקה. הם חתמו על מסמך של איסור ריבית, גולדברג מסר לנוכל את מספר הטלפון בביתו ושכח לקחת מהנוכל את פרטיו. למחרת, אותו אדם התקשר אליו ואמר לו שעשה העברה, הבטיח להתקשר כעבור יומיים, אך לא התקשר.

מתוך הקשר הדברים והעובדה שהוגשה תלונה במשטרה, והגם שהדבר לא נאמר מפורשות בהודעה, ניתן להבין כי הנוכל לא העביר את הכסף וכי גולדברג לא קיבל את כספו בחזרה, מסקנה הנתמכת גם מתוך דף תנועות בחשבון העובר ושב של גולדברג (ת/73). גולדברג תיאר את הנוכל כאדם בעל חזות חרדית, שמנמן, לא מגולח אך לא בעל זקן.

14. משהוגשה הודעתו של העד ללא חקירה נגדית, מובן כי אין מחלוקת על תוכנה בה, והאמור בה יהווה בסיס לקביעת ממצאי עובדה.

האירוע החמישי

15. המאשימה לא הביאה ראיות מספיקות להוכחת אירוע זה, הנאשם לא התבקש להשיב לאשמה ביחס אליו והוא מזוכה ממנו.

האירוע השישי

16. בנימין יצחק כהנא, המתלונן באירוע השישי, תיאר כי ביום 27.8.18, בעת שהלך ברחוב, פנה אליו הנוכל, אשר ישב ברכב ואמר שמחפש רב לצורך בירור שאלה בהלכות ריבית. בין השניים נקשרה שיחה, והנוכל סיפר לו כי מדובר בעסקה לרכישת יהלום, שלצורך מימונה יש מי שמוכן להלוות לו בריבית את הסכום החסר. הנוכל הטיל ספק בכך שרב יתיר לו ליטול הלוואה בריבית, ובהמשך השיחה ביקש מכהנא להלוות לו 3,000 ₪ ולהפוך בכך לשותף ברכישת היהלום. הנוכל הבטיח לכהנא כי תמורת מכירתו של היהלום ברווח, הוא ירוויח 10,000 ש"ח. כהנא אמר שאין ברשותו סכום כזה והנוכל ביקש 2,000 ₪ וביקש מכהנא למשוך את הכסף בכספומט ולא להביאו מביתו. הנוכל הסיע את כהנא ברכבו עד לסניף הבנק שם משך כהנא סכום של 2,000 ₪ ומסר אותו לנוכל. הנוכל מסר לכהנא יהלום, שלטענתו שוויו רב, והם סיכמו להיפגש למחרת, כדי שהנוכל יחזיר לו את הכסף והוא יחזיר לנוכל את היהלום. למחרת בבוקר הנוכל התקשר אליו, אך כהנא לא ענה כי היה באמצע תפילה. מאוחר יותר הוא התקשר

לנוכל, שביקש לדחות את שעת הפגישה, ובהמשך ניסה כהנא להתקשר אליו שוב ושוב אך השיחות נדחו והנוכל לא ענה לטלפון.

כהנא ניגש לבדוק את היהלום שהנוכל מסר לו והתברר שמדובר בזיוף.

הנוכל הזדהה בפני כהנא בשם דוד קניג, מספר הטלפון שמסר לו הוא 053-6737201 וכהנא גם רשם את מספר הרכב שבו נהג הנוכל: 135-71-201.

במהלך חקירת המשטרה עומת כהנא עם הנאשם, אשר שמר על זכות השתיקה.

17. כהנא סיפר בשטף על הדברים וניכר כי זכר אותם היטב. תדפיס חשבון הבנק שלו (92/ת) תומך בגרסתו. השאלה היחידה שלגביה התרשמתי כי הוא ניסה להתחמק ממתן תשובה לה, היא מי האדם ששלח אותו להתלונן במשטרה. במידה רבה התנהלותו בעניין זה הושפעה מהדרך התוקפנית שבה נשאלו השאלות, והדרישה הנחרצת שינקוב בשמו של "אדם מחסידות גור" ששלח אותו למשטרה (עמ' 116 שורה 19) ומהמורכבות הידועה של הקושי בשיתוף פעולה של גורמים מחסידות זו עם הרשויות הממלכתיות. לפיכך, לא מצאתי כי היה בהתנהלות זו של העד בעניין נקודתי שיש לו הסבר, כדי לפגום במהימנות עדותו ובאפשרות לקבוע על פיה ממצאים.

כהנא אישר שייתכן ששמע את שמו האמיתי של הנאשם טרם הגעתו למשטרה, אך עמד בתוקף על כך שלא ראה תמונה שלו טרם מסדר הזיהוי, ולא קם ספק בדבריו בעניין זה.

18. לכהנא נערך מסדר זיהוי תמונות ביום 6.11.18 (נ/6) והוא אמר "הוא לא פה" הגם שתמונתו של הנאשם הופיעה במסדר. בעדותו הסביר שכונתו הייתה כי אינו בטוח באופן וודאי האם תמונתו של הנוכל מופיעה במסדר או לא, והסבר זה מקובל עלי ולא נסתר.

האירוע השביעי

19. משה דרשן, המתלונן באירוע השביעי, תיאר בעדותו, כי בשעות הערב של יום 27.8.18, בעת שהלך ברחוב, פנה אליו הנוכל וביקש ממנו לסייע לו לאתר רב לצורך שאלה בהלכות ריבית. כשלא מצאו, נקשרה ביניהם שיחה, והנוכל סיפר לו שחסר לו סכום של 1,000 דולר לצורך השלמת עסקה לרכישת יהלום, ואף הציג לו את היהלום שברצונו לרכוש. במהלך הפגישה שארכה בין עשרים דקות לחצי שעה, דרשן הציע לסייע לנוכל ולהלוות לו את הכסף והנוכל הסכים וערך שטר הלוואה. לדרשן היה בכיסו רק חלק מהכסף, ולכן הנוכל הסיע אותו לבנק סמוך, שם משך את היתרה ומסר לנוכל 5,000 ₪. הנוכל הבטיח להחזיר את ההלוואה תוך יום או יומיים ואף הציע לו לקבל את היהלום כערבון, אך דרשן סירב. כעבור יומיים ניסה דרשן להתקשר לנוכל, אשר דחה אותו בתירוצים שונים, וגם אשתו של דרשן התקשרה אליו. הנוכל אמר שהוא בדרכו אליהם להחזיר את הכסף, אך לא הגיע, ומאותו שלב חדל לענות לטלפון.

הנוכל הציג את עצמו לפני דרשן בשם דוד קניג ומסר לו שני מספרי טלפון: 053-6737201 וכן 054-4660233. דרשן תיאר את הנוכל כמי שהיה עם שכבת זקן דקה מאד בצבע שחור-חום, בין מגולח למזוקן, וחבש כיפה שחורה.

דרשן הגיע למשטרה ביוזמתו, לאחר שראה פרסום בעיתון על נוכל שביצע מעשה מרמה דומים ורק לאחר שקיבל היתר מהרב להגיש תלונה, אך עמד על כך שלא נחשף לתמונה של הנאשם קודם למסירת ההודעה במשטרה (עמ' 31 שורות 3-6). במהלך חקירת המשטרה עומת דרשן עם הנאשם, אשר שמר על זכות השתיקה (ת/7).

20. דרשן העיד גם הוא בשטף, מתוך זיכרון, סיפר אנקדוטות ופרטי פרטים מתוך השיחות עם הנאשם וההתרחשויות שסבבה אותן, ועדותו עוררה רושם מהימן. כפי שעולה מתוך ת/108 ומדבריו בעדות, דרשן אמנם טעה תחילה בהודעתו במשטרה ביחס לתאריך האירוע, אך לאחר שהעביר למשטרה את תדפיס חשבון הבנק שלו תיקן את עצמו ביחס לתאריך. מדובר בטעות של יום אחד ואין בה כדי להשפיע על מידת מהימנותו. תדפיס חשבון הבנק של דרשן (ת/62) תומך באמור בעדותו.

דרשן סירב להשיב על שאלות בדבר טיבה של משיכת כספים נוספת שביצע ביום האירוע ואמר שמדובר בצנעת הפרט, אך לא מצאתי כי יש בכך כדי לפגום במהימנותו מהטעמים הבאים- ראשית, לא מצאתי כי מדובר בהתנהלות כספית חריגה שלו, בשים לב לפרטי היתרה בחשבון. שנית, לא הצלחתי להבין את הרלבנטיות של השאלות לאישום, בפרט כאשר הנאשם כפר כפירה כללית באישומים. התרשמתי כי חקירתו הנמרצת של דרשן בענין זה, מבלי שיש לנאשם טענה קונקרטית אחרת לגבי המשיכות, נועדה אך להביך את העד בעניינים שאינם קשורים לאישום.

דרשן לא הגיע להתלונן מיד, אלא לאחר 3 חודשים, ואולם כבישת העדות אין בה כדי לפגוע במהימנותו על רקע העובדה כי מדובר באדם מהמגזר החרדי שנדרש לאישור של רב כדי להגיש תלונה, וכפי שתיאר, תחילה הרב לא אישר את הגשת התלונה (עמ' 31 שורות 16-18).

21. לדרשן נערך מסדר זיהוי תמונות (ת/63). הוא בחר בתמונתו של הנאשם ואמר "אני חושב" שזה האדם. תיאור זה אינו יכול להיחשב ראייה מכרעת לזיהוי וודאי ויידרשו ראיות לחיזוקו, ואולם הוא תומך בזיהוי של הנאשם כמבצע העבירה. יש לומר כי גם התיאור שמסר דרשן בעדותו של האדם שהונה אותו "שכבת זקן דקה מאד שנעה בין מגולח למזוקן" תואם את מראהו של הנאשם.

במזכר ת/49 (שהוגש שוב כת/71) מתוארת טענה של הנאשם מפי סנגורו באותה עת, כי טרם עריכת המסדר הוא והעד המזהה הסתכלו זה על זה במסדרון תחנת המשטרה. דרשן הכחיש נמרצות שראה את הנאשם אזוק טרם המסדר, שלא נערך באותו היום, אלא רק למחרת בשעות הצהריים, ולא מצאתי טעם המצדיק לפקפק בעדותו בעניין זה, שלא הובאה כל ראייה ישירה לסתור אותה, ובפרט הראייה המתבקשת של עדות הנאשם בעניין. אין באמור במזכר, שהוא עדות מפי שמועה, כדי להקים ספק בטענתו של דרשן, כי לא כך היו פני הדברים, ודבריו של דרשן אף נתמכים במזכרים שכתבו השוטרים סמוך לאחר שהועלתה הטענה (ת/85 ות/91).

22. במסדר הזיהוי שנערך למשה דרשן לא נכח עורך דין. עורך דין אמנם הוזמן והגיע, אך עזב את המסדר במחאה על רקע חוסר שביעות רצון שלו מתמונות הניצבים (ת/68). אודה כי לא הצלחתי להבין פשרה של התנהלות זאת, שנראה כי כל תכליתה הייתה לגרום לכך שמסדר הזיהוי יתקיים ללא נוכחות עורך דין, ומשכך, ולנוכח העובדה כי המסדר תועד בצילום וידאו, לא ראיתי לייחס כל משקל להיעדרותו של עורך דין. מכל מקום, הניצבים שנבחרו דומים לנאשם באופן מספק לצורך מסדר זיהוי, ובניגוד לנטען על ידי ההגנה בעניין זה, על פניהם של מרבית הניצבים ניתן להבחין בזיפי זקן.

האירוע השמיני

23. אריה לייב גלנט, המתלונן באירוע השמיני, תיאר בעדותו כי בשלהי השנה שחלפה, בעת שהלך ברחוב, פנה אליו הנוכל, שאל על רבנים שהכיר ואמר שזקוק לייעץ הלכתי בקשר לעסקת יהלומים שעומד לבצע. בין השניים נקשרה שיחה, במהלכה גלנט סבר שיוכל להרוויח גם הוא מהעסקה וביקש ליטול בה חלק. גלנט הלך לכספומט ומשך סכום כסף ובהמשך הנוכל הסיע אותו לביתו ושם מסר גלנט לנוכל 6,000 ₪, והנוכל נתן לו אבנים שטען כי הן יהלומים. השניים המשיכו להיות בקשר בימים שלאחר מכן והנוכל הציע לגלנט עסקאות נוספות, שבחלקן הבטיח לו רווח כספי ובחלקן- לא. גלנט הסכים ומסר לנוכל מספר תעודת זהות וקוד שאפשר לו למשוך כסף מחשבון הבנק של גלנט ללא כרטיס אשראי. בימים הבאים הנוכל משך סכומים שונים שהצטברו לכ- 30,000 ₪. לאחר מכן הנוכל תירץ תירוצים שונים מדוע אינו מחזיר את הכסף, קבע איתו פגישה להחזרת הכסף אך לא הגיע אליה, ולאחר מכן נעלם ולא השיב לטלפון. גלנט ניגש לצורף כדי לבדוק את האבנים שמסר לו הנוכל והתברר שמדובר בזיוף. הנוכל הציג עצמו בפני גלנט בשם דניאל מירילאשווילי ומספר הטלפון שמסר לו הוא 050-9077062. גלנט תיאר אותו כאדם נמוך, מקריח, בעל חזות דתית ומראה בוכרי, כורדי או גיאורגי. גלנט עומת אף הוא עם הנאשם, אשר שמר על זכות השתיקה (ת/14).

24. גלנט העיד בשטף רב וניכר שהעיד מתוך הזיכרון. הוא הודה גם בפרטים לא מחמיאים ובהם העובדה שהונע מתוך תאוות בצע, שמנעה ממנו לבדוק את פרטי העסקה לאושרם. גלנט אישר שייתכן כי טעה בעדותו או בהודעתו במשטרה ביחס לסכום הראשוני שמסר לנאשם, אך הודעתו לא הוגשה והוא לא עומת עם הסכום שנקבו בו בהודעתו ולכן לא ניתן לדעת האם אמנם היה פער. מכל מקום טענותיו בעדותו לגבי הסכומים שנמשכו נתמכת בדף פירוט החשבון שלו (ת/74). טענתו של גלנט כי זרק את המסמך ובו היתר העסקה שערך עם הנוכל אכן מעוררת תמיהה, אך אני מקבלת את הסברו כי לא חשב שיש לו ערך ראיתי.

לאחר בחינת עדותו של גלנט מצאתי כי ניתן לתמוך עליה ממצאים עובדתיים.

25. גלנט זיהה את עצמו ואת הנאשם בשיחת טלפון שהושמעה לו, ואשר לדבריו הוקלטה על ידו (ת/75). לדבריו מסר את השיחה לחוקרי המשטרה, והגם שלא הוצגה ראיה לכך שהחוקר צרב את השיחה מהודעת הדואר האלקטרוני ששלח לו גלנט לדיסק, לנוכח העובדה שגלנט הוא מקליט השיחה, לנוכח הזיהוי הוודאי שלו את הדוברים, ולנוכח העובדה שלא הוצגה כל תשתית ראיתית לטענה כי השיחה נערכה באופן כלשהו, אני מקבלת את הראיה, התומכת ומחזקת את עדותו של גלנט.

26. לגלנט נערך מסדר זיהוי תמונות (ת/76) והוא בחר בתמונתו של הנאשם תוך שציין "אני חושב שזה הוא", ובעדותו בבית המשפט הסביר כי זיהה את הנאשם מיד כשראה את תמונתו במסדר הזיהוי. גם במסדר זה לא נכח עורך דין בנסיבות שתוארו בסעיף 22 לעיל ובת/68, ומאותם טעמים שצינו, לא מצאתי לייחס כל משקל לעובדת היעדרו של עורך דין מהמסדר. גלנט אמנם הגיע למשטרה לאחר שקרא בעיתון כתבה על מעשי מרמה דומים, אך מהימנה עלי טענתו כי לא נחשף לשמו של הנאשם או לתמונתו טרם הגשת התלונה (עמ' 61 שורה 23 וכן עמ' 65 שורה 18), ומשכך מסדר הזיהוי שנערך לגלנט הוא בעל משקל ראיתי לחובת הנאשם, אף אם לא יכול לשמש ראיה יחידה ומכרעת לזיהוי.

האירוע התשיעי

27. יהושע אויסאיל, המתלונן באירוע התשיעי תיאר כי בתאריך כ"א אב, עצר אותו הנוכל ברחוב ושאל אם יכול לקשר אותו לרב לצורך שאלה בהלכות ריבית. הם ניסו להתקשר לרב שהוא קרוב משפחתו של העד ומשלא ענה החליטו לנסוע אליו ברכב. בעודם בדרך הרב ענה לטלפון, הנוכל אמר לו שהוא מבקש לעשות עסקה לרכישת יהלומים וזקוק להלוואה בריבית לצורך השלמת העסקה, אך הרב אסר על נטילת ההלוואה בריבית. בין אויסאיל והנוכל נקשרה שיחה, בה הביע הנוכל צער על הפסד העסקה ושאל את העד אם יוכל להלוות לו את הסכום החסר לצורך השלמת העסקה, כך שהם יהיו שותפים ברכישת האבנים וגם העד ירוויח ממכירתן. אויסאיל הסכים, הנוכל הסיע אותו לבנק שם משך סכום כסף. הם המשיכו לבית הוריו של העד, משם הוא נטל סכום כסף נוסף ומסר לנוכל סך של 6,000 ₪. הנוכל מסר לו שני יהלומים בתוך שקית כערבון והבטיח להחזיר לאויסאיל 5,000 דולר במועד שעליו יסכמו בשיחת טלפון בהמשך היום. בשעה שבה סיכמו לשוחח הנוכל לא ענה לטלפון ובהמשך התקשר אליו ודחה אותו בתירוצים שונים. הנוכל הציג עצמו לפני אויסאיל בשם דניאל ומסר לו מספר טלפון 050-9077062.

אויסאיל עומת עם הנאשם במהלך חקירת המשטרה, ובמהלך העימות הנאשם שמר על זכות השתיקה (ת/24).

28. במהלך עדותו בבית המשפט אויסאיל דיבר בשקט, כמעט בלחש, גם אחרי שהתבקש שוב ושוב להרים את קולו, והתנהלותו במהלך העדות העלתה תהיות. מעד זה נגבו שלוש הודעות במשטרה. האחת כשהגיע להגיש תלונה במשטרת מחוז תל אביב ביום 5.8.18. השנייה באותו מועד מיד לאחר שזיהה אדם כלשהו בדפדוף באלבום, והשלישית ביום 13.11.18 במשטרת מחוז ירושלים, כשעתיים לאחר שנערך עימות בינו לבין הנאשם. העד עומת עם העובדה שעיקרי הדברים שנשמעו בעדותו בבית המשפט אינם מופיעים באף אחת מהודעותיו (נ/3-נ/5) והוא הסביר כי כשהגיע להתלונן לראשונה במשטרת מחוז תל-אביב חש שלא מתייחסים לסיפור שלו, דבריו נרשמו בקצרה והוא לא נשאל שום שאלה שאפשרה לו לפרט את הדברים, ואולם בהמשך, כשזמן לעימות עם הנאשם במשטרת מחוז ירושלים, התאפשר לו לספר את סיפורו בהרחבה במהלך העימות, וכך הוא עשה.

אכן, התלונה שהגיש אויסאיל במשטרה אינה דומה במידת הפירוט שלה לעדותו במשפט ולדברים שאמר במהלך העימות, ואולם אני מקבלת את טענתו של העד, כי משעה שהוצע לו להיות שותף ברכישת היהלומים וברווח שיופק ממכירתם, הוא תפס את העסקה כעסקה לרכישת יהלומים, ונקט במינוח זה בעת שמסר את הודעתו הראשונה. ומכל מקום, בעת שעומת עם הנאשם (ת/24) מסר העד תיאור דומה מאוד לדברים שנאמרו בעדותו בבית המשפט, דבריו לא נסתרו בשום צורה, ועל כן ניתן לקבל גם את עדותו ולקבוע על בסיסה ממצאים בנוגע לאופן ביצוע המרמה.

29. לאויסאיל נערך מסדר זיהוי תמונות ביום 13.11.18 (ת/82) והוא זיהה בו את הנאשם. ממסדר הזיהוי נעדר עורך דין למרות שהוזמן. כפי שעולה מת/35 החוקרים קבעו עם ב"כ הנאשם את מועד המסדר, ליום 13.11.18 בשעה 10:00. החוקרים המתינו עד לשעה 10:45, שאז הודיע הסנגור שיתעכב עוד מעט יותר מחצי שעה, והחוקרים החליטו שלא להמתין לו עוד. חוקרי המשטרה מילאו את חובתם בנוגע לנוכחות סנגור, ומתוך המזכר עולה כי הסנגור הגיע למשרדי היחידה רק בשעה 12:08, כשעתיים לאחר המועד שנקבע עמו. פרק הזמן שבו המתינו החוקרים לסנגור, כאשר העד המזהה ממתין אף הוא, הוא סביר ואף למעלה מכך, ומכל מקום איחור של למעלה משעתיים אינו סביר. לפיכך, היעדרותו של סנגור ממסדר הזיהוי אין בה כשלעצמה כדי לפגום במשקלו, בפרט כאשר מסדר הזיהוי צולם בוידאו.

ואולם, כפי שעולה מתוך נ/4, כשלושה חודשים קודם לכן, ביום 5.8.19, העד זיהה בביטחון אדם כלשהו בדפדוף באלבום תמונות בתחנת המשטרה בתל אביב. לא ברור מי האדם שזיהה, שכן תמונתו של אדם זה לא צורפה לחומר הראיות בנסיבות שלא הובררו (עמ' 84 שורה 31). בין אם האדם שזיהה העד בדפדוף באלבום הוא הנאשם ובין אם לאו, מדובר בעניין בעייתי ביותר שיש בו כדי להפחית עד מאד ממשקלו של מסדר הזיהוי שבו זיהה העד את הנאשם. ככל שמדובר בנאשם, הרי שיש בכך כדי לזהם את מסדר הזיהוי. אם לא מדובר בנאשם, הרי שהעד זיהה לכאורה שני אנשים שונים כאדם שרימה אותו.

האירוע העשירי

30. משה אפשטיין, המתלונן באישום העשירי, תיאר בעדותו כי הוא חבר ועד עמותת בית-כנסת, אשר במועד הרלבנטי לאישום נאספו תרומות להשלמת בנייתו, בין היתר בדרך של פרסומים ומודעות. ביום 30.7.18 קיבל טלפון מהנוכל, שביקש להיפגש עמו. הם נפגשו ובמהלך השיחה הנוכל ביקש עזרה בשאלה הלכתית בנוגע להיתר עסקת הלוואה בריבית, לצורך ביצוע עסקה שאת רווחיה הוא מעוניין לתרום לנזקים. אפשטיין אמר לו שאין אפשרות להתיר הלוואה בריבית והציע לו להלוות לו את הכסף מהגמ"ח של בית הכנסת. הנוכל הסכים והבטיח להחזיר את הכסף למחרת היום. הם הלכו לביתו של אפשטיין, הנוכל מסר לו יהלומים כערבון להלוואה ואפשטיין נתן לו ₪ 10,000 מכספי גמ"ח בית הכנסת. הנוכל חתם על שטר חוב והבטיח להחזיר את הכסף למחרת בבוקר. למחרת, הנוכל אמר שאינו יכול להגיע בבוקר, ומכיוון שאפשטיין אמר היה לצאת לחופשה, סוכם שהכסף יוחזר לידי חברו, אהרון ויסברגר. בהמשך גם אפשטיין וגם ויסברגר לא הצליחו ליצור קשר עם הנוכל, וכשענה דחה אותם בתירוצים שונים. לבסוף קבע הנוכל עם אפשטיין להחזיר לו את הכסף ליד ביתו של אפשטיין, אך לא הגיע לשם ואף לא ענה עוד לטלפון.

הנוכל הציג את עצמו בפני אפשטיין בשם דוד גולן ואף הציג לו תעודת זהות בה רשום השם דוד גולן, ושם האב-יוסף. מספר הטלפון שמסר הנוכל לאפשטיין הוא 050-9077062.

אפשטיין עומת עם הנאשם במהלך החקירה, והנאשם שמר בעימות על זכות השתיקה (ת/11).

31. ניכר היה שאפשטיין התרגש מאד מעדותו בבית המשפט. אף על פי כן הוא תיאר את השתלשלות הדברים באופן קוהרנטי, עמד על כך שלא נחשף לשמו או לפרטיו המזהים של הנאשם טרם העימות שנערך לו עם הנאשם לאחר מסדר הזיהוי, ולא היה דבר בחקירתו שיש בו כדי לפגום במהימנות של העד או באפשרות לקבוע על בסיסה ממצאים.

32. לאפשטיין נערכו שני מסדרי זיהוי תמונות. בראשון, שנערך ביום 15.8.19, כשבועיים אחרי האירוע (ת/79, מופיע גם כנ/9) לא הופיעה תמונתו של הנאשם והוא בחר בתמונתו של אחד הניצבים ואמר **"בחרתי 2 כי יש לו דמיון קצת לפי מה שראיתי"** וכן אמר: **"2 דומה לחשוד אך לא בטוח"**. במסדר הזיהוי השני, שנערך כעבור כשלושה חודשים (ת/78) בחר בתמונתו של הנאשם ואמר **"מספר 7 דומה מאד"**. יש לומר כי האדם המופיע בתמונה שנבחרה במסדר הזיהוי הראשון (ת/79) אכן דומה לנאשם, ומכל מקום הזיהוי בת/78, אף אם אינו יכול לשמש ראיה יחידה להוכחת אשמתו של הנאשם, מחזק את זיהויו של הנאשם כמבצע העבירה. גם במסדר הזיהוי ת/78 לא נכח עורך דין בנסיבות שתוארו בסעיף 22 לעיל ובת/68. מאותם טעמים שצוינו, לא מצאתי לייחס כל משקל לעובדת

היעדרו של עורך דין ממסדר הזיהוי.

33. האדם שרימה את אפשטיין הזדהה בפניו בשמו האמיתי של הנאשם, ואף מסר לו מסמך (ת/77) שהוא אישור על הלוואת הכספים ועליו שמו האמיתי של הנאשם ומספר תעודת זהות השונה ממספר תעודת הזהות האמיתי של הנאשם רק בשתי הספרות האחרונות. ראייה זו היא ראייה מחזקת בעלת משקל משמעותי ביותר לחובת הנאשם.

34. אהרון אליהו ויסבקר, חברו של אפשטיין, תיאר בעדותו כי גם הוא משמש גבאי בבית הכנסת שבו אפשטיין הוא חבר ועד עמותה, והוא היה איש הקשר שאמור היה לקבל בחזרה לידי מהנוכל את כספי ההלוואה כשאפשטיין יצא לחופשה. הוא קיבל לידי מאפשטיין את שטר החוב ואת היהלומים שאותם היה אמור להשיב לנוכל, ותיאר כי ניסה ליצור קשר עם הנוכל מספר פעמים, לעיתים לא נענה וכשנענה הנוכל דחה אותו בתירוצים שונים עד שניתק קשר לחלוטין ולא ענה לטלפונים.

35. ויסבקר העיד בשטף ומתוך זיכרון ולא נמצא כל פגם במהימנותו. הוא לא פגש בעצמו פנים אל פנים את הנוכל, ועל כן תרומת עדותו לבירור המחלוקת העיקרית נמוכה. הרבותא בעדות היא בהוכחות ההתחמקות השיטתית של הנוכל ממי שהוא לווה ממנו כספים.

האירוע האחד- עשר

36. יעקב ברסלר, המתלונן באישום האחד- עשר, תיאר בעדותו כי ביום חמישי 12.7.18, בשעות אחר הצהריים, הנוכל עצר לידו ברחוב וביקש את עזרתו במציאת רב שיפסוק לו בהלכות ריבית ויתן לו היתר עסקה. הם התקשרו לרב של ברסלר שאסר לקבל הלוואה בריבית. במהלך השיחה שנקשרה ביניהם, ברסלר אמר לנוכל כי יש לו גמ"ח, והנוכל ביקש שילוה לו את הסכום שנחנך לו. ברסלר הסכים, והנוכל הבטיח להחזיר את ההלוואה ביום ראשון ולתרום 10,000 דולר לבית הכנסת. הם ערכו שטר הלוואה, ברסלר מסר לנוכל 2,200 דולר ועוד 700 ₪ והנוכל מסר לו יהלום שטען כי שוויו 60,000 דולר כערבון להלוואה. לאחר שנפרדו, ברסלר ניגש לחבר העוסק ביהלומים כדי לבדוק את היהלום, וכשהתברר לו שמדובר בזיוף פנה למשטרה. הנוכל התקשר אליו בערב וביקש להחזיר את ההלוואה בהמחאות, ברסלר ביקש מזומן והם קבעו להיפגש, אך הנוכל לא הגיע למקום המפגש במועד שנקבע.

הנוכל הזדהה בפני ברסלר בשם פטר קאצשווילי דוד, וכפי שעולה מדו"ח העימות בין העד לנאשם, מספר הטלפון שמסר לו הנאשם הוא 055-9341902 (ת/46 שורה 22). ברסלר תיאר את הנוכל כאדם שמנמן, עם פנים מלאות, בעל קרחת וחובש כיפה, תיאור התואם את מראהו של הנאשם.

במהלך חקירת המשטרה עומת ברסלר עומת עם הנאשם, אשר שמר על זכות השתיקה (ת/46).

37. עדותו של ברסלר, אשר מיהר להגיש תלונה במשטרה שעות ספורות לאחר העסקה ומיד כשהבין שרומה, מהימנה ולא היה בחקירה הנגדית כדי לפגום בה. ברסלר אמנם הודה כי היה בקשר עם קורבנות אחרים במטרה לברר את זהותו של הנוכל, ואולם אין בעובדה זו כדי לפגום במהימנות טענותיו שגם הוא רומה, או בטענות בדבר הדרך שבה רומה, ואולם יש בעובדות שעלו מתוך עדותו כדי לפגום במשקל הזיהוי, כפי שיובהר בהמשך. עם זאת, טענות ההגנה

בעניין טיב הקשר של ברסלר עם קרויזר (פסקה ד' בעמ' 23 לסיכומי ההגנה) נותרו טענות בעלמא, שכן פסק הדין בתיק הקודם של הנאשם לא הוגש, אף אם היה מוגש- לא היה קביל, בהיותו עדות מפי השמועה, ומובן כי ב"כ הנאשם אינו יכול להעיד בעצמו, וודאי שלא במסגרת הסיכומים, על שאירע בין הנאשם לקרויזר או בין העד לבין קרויזר, ואין בטענות אלה כדי לפגוע בהתרשמות ממהימנות עדותו של ברסלר.

38. עדות ישראל טרוביב, חברו של ברסלר, אשר בדק את היהלום שנמסר לברסלר כמשכון על ידי הנוכל, ממנה עולה כי היהלום שנמסר היה מזויף, מחזקת את עדותו של ברסלר בנוגע להתרחשות העובדתית.

39. לברסלר נערך ביום 7.8.19 מסדר זיהוי תמונות (ת/80) והוא זיהה את הנאשם כמי שלקח ממנו את הכסף. במסדר צוין כי התלבט בין תמונתו של הנאשם לבין תמונה של אחד הניצבים. מסדר הזיהוי נערך ללא נוכחות עורך דין. באותה עת הנאשם עוד לא נעצר ולכן לא ניתן היה לערוך מסדר חי. ברסלר אישר כי פנה לעיתונות על מנת לספר את סיפורו ואז התברר לו כי ישנן תלונות דומות נוספות, שוחח עם קורבנות נוספים וערך בירורים בנוגע לשמו של החשוד וכך גילה את שמו של הנאשם. ברסלר הודה כי ראה תמונה לא ברורה של הנאשם טרם מסדר הזיהוי, עובדה שיש בה כשלעצמה כדי ליטול כל משקל מזיהויו את הנאשם במסדרת הזיהוי.

ראיות מרכזיות נוספות

40. רוני בירון היא מורת דרך במקצועה ושותפה בחנות תכשיטים אותה מנהל בעלה. הודעתה של עדה זו הוגשה במקום חקירה ראשית, והיא נחקרה רק בחקירה נגדית. לבקשת המשטרה בדקה העדה חלק מאבני החן שמסרו המתלוננים למשטרה באמצעות מכשיר שנטען כי הוא מזהה יהלומים, ולדבריה, אף אחת מהאבנים שבדקה לא זוהתה כיהלום.

עדות זו נטולת משקל כלשהו. נראה כי המאשימה ביקשה להסתמך על הגב' בירון כעדה מומחית ואולם היא לא ערכה חוות דעת מומחה, והיא אף אינה בעלת מומחיות בגמולוגיה. הגם שהבהירה שמדובר במכשיר פשוט שנעשה בו שימוש שגרתי, לרבות בתערוכות תכשיטים ויהלומים נחשבות, טיבו ומידת מהימנותו של המכשיר שבו נעזרה, אינם ידועים לבית המשפט. אמנם אין מניעה שמומחה ירכוש מומחיות שלא בדרך פורמאלית (ראו ע"פ 436/88 **רבינבוביץ' נ' מדינת ישראל** (פ"ד מג(1) 553)), אך התנאים הנדרשים להוכחת מומחיות כזאת אינם מתקיימים במקרה דנן, ואין די בהמצאות מדי פעם בחנות תכשיטים וביקור בתערוכות כדי למלא דרישות אלה.

41. מנגד, עדותו של ישראל טרוביב לפיה האבן שנמסרה לברסלר כערבון להלוואה הייתה מזויפת (עמ' 80 שורות 14-25) די בה כדי להוכיח עובדה זו. טרוביב הוא עובד הבורסה ליהלומים, עיסוקו בניקיון יהלומים מקנה לו ידע בתחום והוא גם בעל השכלה רלבנטית, ועל כן ניתן להתייחס לעדותו כאל עדות מומחה. כפי שהעידו ברסלר וטרוביב, האבן המזויפת נמסרה מהנוכל לברסלר ומברסלר לטרוביב, כך שאין גם פגם בשרשרת המוצג.

42. מוצג ת/1 שהוגש בהסכמה הוא אישור ממר חגי דודקביץ' ממנהל היהלומים לפיו אבנים שנתפסו בתיק 436954/2018 ונמצאו בשקית B172953 אינן יהלומים. מתוך ת/37 עולה כי מר דודקביץ' הכניס לתוך השקית

הנ"ל את השקיות T0313410, T0313413, T0313408, T0313417, T0313417 אשר לא ברור מאין נתפסו.

עיון בכתב האישום מלמד כי המאשימה מייחסת את תיק הפל"א הנ"ל לאירוע הרביעי, שבו המתלונן הוא נפתלי גולדברג, אשר לא טען כי קיבל לידיו אבן כלשהי, לאירוע החמישי, שלגביו לא הובאו ראיות, ולאירוע התשיעי, שבו המתלונן הוא יהושע אויסאיבל. הגם שהדבר מצוין בכתב האישום, לא הובאו ראיות לכך שזהו אמנם מספר התיק שנפתח על בסיס עדויותיהם של מתלוננים אלה. יתרה מכך, בת/102 שבה תיאר החוקר דוד קוריאט את תכולתה של השקית הנ"ל, נכתב כי היא הכילה גם אבנים שנמסרו על ידי המתלוננים בפל"א 492179/18, פל"א 439422/18, פל"א 366460/18 ופל"א 352562/18, ובסופו של יום, לא הובאה כל ראיה בנוגע לזהות ומקור האבנים שהועברו לבדיקה במנהל היהלומים, וגם דו"חות שרשרת המוצגת ת/107, ת/109 ות/110 אינן מסייעות לפתור תעלומה זו.

אמנם השוטר נחום לוי תיאר בעדותו כי הוא לקח את האבנים לבדיקה במנהל היהלומים (עמ' 93 שורה 3), ואולם העד לא ערך כל מסמך בכתב בנוגע לפעולה זו, ולא ברור אילו מהאבנים נלקחו למנהל היהלומים לבדיקה. לכך יש להוסיף את עדותו של אייל רון לפיה הגם ששמו כתוב כמי שערך את ת/109, למעשה לא הוא ערך מסמך זה (עמ' 124 שורה 19).

מהאמור עולה כי הגם שבת/1 היה פוטנציאל להוכיח כי האבנים שמסרו המתלוננים הן אבנים מזויפות, התנהלות החוקרים מנעה את האפשרות לדעת אילו אבנים נבדקו, ולפיכך לא ניתן להסתמך על ת/1 להוכחת טיבן של האבנים.

על אף האמור, אני סבורה כי העובדה שעד היום הנוכל לא פנה לאיש מהמתלוננים בבקשה לקבל בחזרה אבנים ששווין, על פי טענתו, עשרות אלפי דולרים, מבססת בעצמה את המסקנה כי אין מדובר ביהלומים.

43. בעת מעצרו של הנאשם נתפסו, בין היתר, טלפון מסוג סמסונג שחור שנפל מידיו בעת שהיה ברכב (מוצג 1), טלפון מסוג נוקיה שחור אשר נתפס בעת חיפוש בדירתו (מוצג 4), טלפון סלולרי מסוג alcatel בצבע שחור שנתפס בחיפוש ברכבו של הנאשם (מוצג 6) וטלפון נוסף מסוג נוקיה שחור (מוצג 7). המוצגים נתפסו בתאריך 4.11.18 על ידי החוקר שניר אלעזרא, וסומנו על ידו (ת/100).

לאחר שהנאשם הובא לתחנת המשטרה נערך חיפוש נוסף ברכבו, שהובא אף הוא לתחנה, ובמהלך החיפוש נמצאו כרטיס סים של פלאפון שמספרו 8997250000045701360 (מוצג 1), תופסן של כרטיס סים שמספרו 899732923000309473346, שהמספר הנייד המופיע עליו הוא 055-2445600 (מוצג 2) ומכשיר טלפון מסוג סוני בצבע שחור שמספר הברזל המופיע עליו הוא 35384806-355586-1 (מוצג 3). החיפוש נערך על ידי אייל כליל החורש ביום 4.11.18 (ת/99).

אבהיר כי העובדה שנדרשו שני חיפושים ברכב כדי למצוא את כלל המוצגים אינה מעלה תמיהה, לנוכח טיבם של המוצגים שנתפסו בחיפוש השני, ובשים לב לנסיבות שבהן בוצע החיפוש הראשון. הערת ההגנה בסיכומיה בעניין זה לא היה לה מקום שעה ששני החוקרים - אלעזרא וכליל החורש, העידו בבית המשפט ואיש מהם לא נשאל כל שאלה בנושא.

44. מתוך המזכר שערך דוד קוריאט ת/105, אשר הוגש בהסכמה עולה, כי כרטיס הסים שהוא מוצג 1 שנתפס על ידי אייל כליל החורש מקושר במערכת המשטרתית למספר טלפון 050-9077062. משהוגש המזכר בהסכמה ללא חקירה נגדית, יש לאמור בו משקל מלא.

45. המאשימה ביקשה להתייחס לכרטיס אשראי שנתפס על הנאשם בעת מעצרו (ת/28) כראייה המחזקת את הקשר בין הנאשם לעבירות, לנוכח מספר כרטיס האשראי שמילא הנוכל בכרטיס התרומה שמסר לליברמן, המתלונן באירוע הראשון (ת/59). לטענת המאשימה, מספרי כרטיסי האשראי שונים "רק" בשש הספרות האחרונות.

עובדה ידועה היא כי סדרות של כרטיסי אשראי נושאות לפחות 4, ולעיתים גם 8 ספרות ראשונות, הזהות בכל הכרטיסים שהונפקו בסדרה. משכך מובן כי שוני בשש מתוך שמונה הספרות האחרונות, גם אם התוקף ושלוש הספרות בגב הכרטיס זהים, אינו מאפשר לקבוע שום מידה של דמיון בין כרטיס האשראי שנתפס אצל הנאשם לבין מספר כרטיס האשראי שנרשם בכרטיס התרומה.

46. בתיק נערכו מחקרי תקשורת לטלפון שמסר הנוכל למתלוננים (ת/58) ואף נערך עיבוד של המידע שהתקבל מחברת התקשורת (ת/90), ואולם ראיה זו היא כמעט חסרת משקל, שכן מספרי הטלפון הנגדיים הם רובם talk-man prepaid, שלא זוהו על ידי חברת התקשורת, ואיש מן המתלוננים, למעט מרדכי לרנר, המתלונן באירוע השלישי, לא נשאל מהו מספר הטלפון שלו, וממילא לא אישר כי מספר זה הוא המספר שאליו מתייחסים מחקרי התקשורת.

47. במסגרת החקירה, נערכו, ככל הנראה, האזנות סתר שכל שהוגש ביחס אליהן הוא תקליטור שעליו נצרכו שיחות (ת/97) ותמלילי שיחות (ת/111). לא הובאו ראיות המלמדות לאיזה מספר טלפון נערכה האזנת הסתר ומה הקשר שלה לנאשם או למי מהמתלוננים. משכך, ראיות אלה הן נטולות משקל כלשהו, ובהתאם- גם השוואת הקולות שערך רס"ר איתי צ'יקורל (ת/93-ת/96), ואשר מסקנותיה הן כי הנאשם הוא הדובר בכל השיחות שאליו מתייחסות חוות הדעת שכתב, היא נטולת משקל, בפרט בשים לב לעובדה כי גם רס"ר צ'יקורל לא ידע לומר מה מקורן של השיחות שחוות דעתו התייחסו אליהן (עמ' 105 שורה 27).

הנאשם

48. במהלך כל חקירותיו במשטרה השיב הנאשם כי שומר על זכות השתיקה, למעט תשובתו בת/3 שורה 91 "שומר על היתר עסקה". כשנשאל מה פשר הדברים השיב שהוא שומר על זכות השתיקה. בין אם מדובר בתשובה שניתנה בהיסח הדעת, מתוך בלבול של הנאשם, ובין אם בכוונה, לא ניתן להתעלם מהשימוש של הנאשם במילים שהן רלבנטיות מאד לכל מעשי המרמה המתוארים בכתב האישום, ביטוי שחזר על עצמו לאורך כל העדויות של המתלוננים אך דווקא לא הוזכר על ידי החוקר באותה הודעה. השימוש של הנאשם בביטוי זה בנסיבות שתוארו מעניין ומעלה תהיות, שגם אותן לא ניתן היה לברר בשל שתיקתו של הנאשם גם בחקירת המשטרה וגם בבית המשפט.

49. הנאשם ישב בדיונים וחיך חיוכים רחבים, גיחך ולעיתים מלמל לנוכח עדויות המתלוננים, למעט כאשר נחקרה הגב' בירון בנוגע לבדיקת היהלומים, שאז הוא הפגין עניין רב, וביקש שוב ושוב להנחות את סנגורו אילו שאלות לשאול.

דין והכרעה

50. כפי שפורט לעיל, עדויות המתלוננים בנוגע לאופן שבו בוצעו כלפיהם מעשי המרמה התקבלו כמהימנות. העובדה שהמשטרה פנתה אל חלק מהמתלוננים אין בה כל פסול. המשטרה חשדה בביצוע עבירות, עובדה המקימה חובה עליה לחקור את העבירות. לנוכח העובדה כי המתלוננים משתייכים כולם למגזר, אשר ידוע כי חבריו מתקשים לפנות באופן חופשי לרשויות האכיפה, טוב עשתה המשטרה שזימנה מיוזמתה את הקורבנות למתן עדות. מקובלת עלי בהקשר זה עדותו של רס"מ דורון ממן, לפיה כאשר פנה למתלוננים פוטנציאליים לפי מספרי טלפון שעלו במחקרי התקשורת, שאל אותם שאלות כלליות ביותר ונמנע מלמסור להם את שמו של הנאשם או פרטים אחרים שעלולים לזהם את עדותם, (עמ' 96 שורות 12-14) ועל כן, התיעוד בכתב שערך בעניין זה (ת/87) מספק. משכך, לא מצאתי כי העובדה שהמשטרה יזמה את הפנייה למתלוננים פוגמת במשקל עדותו של מי מהם.

51. חלק מהמתלוננים אישרו את העובדה כי בסביבתם היו שמועות על נוכל הנוהג לרמות אנשים בצורה דומה, חלקם אישרו שנחשפו לידיעה בעיתון או לתמונה של הנאשם, ועובדה זו היה בה כדי להשפיע על סוגיית הזיהוי בלבד של אותם מתלוננים שנחשפו לתמונה, כפי שפורט לעיל ביחס לכל אחד מהאירועים, ולא מעבר לכך. עובדה זו אינה מקימה חשד כללי במהימנותם של כלל המתלוננים, כפי שביקשה ההגנה לקבוע.

52. משניתן אמון בעדויות המתלוננים, כפי שפורט לעיל, אקבע כי אירועי המרמה התרחשו כפי שהם תיארו אותם.

53. לאחר בחינת הראיות עולות שתי שאלות מרכזיות שיידונו להלן: האחת היא, האם הנוכל שרימה את המתלוננים בכל אחד מהאירועים הוא אותו נוכל. אקדים ואומר כי מצאתי שהתשובה על כך היא חיובית. השאלה השנייה היא האם ניתן לקבוע, על בסיס הראיות שהוגשו, מעבר לספק סביר, כי הנאשם הוא הנוכל.

האם בכל האירועים מדובר באותו נוכל?

54. כל העבירות בוצעו בתוך פרק זמן קצר בן שלושה וחצי חודשים. המתלוננים מסרו תיאור דומה של האדם שרימה אותם: כיפה שחורה גדולה, זיפי זקן, קרחת או מעט שיער בראש, מבנה גוף גבוה ומלא. גם שיטת המרמה דומה, הן בעצם הפנייה לקורבנות המשתייכים כולם למגזר החרדי, הן בעובדה כי הפנייה אל רובם המכריע של המתלוננים נעשתה ברחוב, כביכול באקראי, תוך קשירת שיחה אגב שאלה הלכתית זהה, שעוסקת בבקשה להיתר עסקה הכרוכה בהלוואה בריבית. לכל המתלוננים תואר כי ההלוואה נחוצה לצורך ביצוע עסקה, ולרובם המכריע נאמר כי מדובר בעסקה לרכישת יהלומים. במהלך השיחה עם כל המתלוננים הנוכל הפגין היכרות עם גורמים בקהילה החרדית, או עם נושאים הלכתיים, יצר מצג כאילו הוא עצמו משתייך או מצוי ברזיה של אותה קהילה, ואף תיאר כי בכוונתו לתרום את רווחיה הצפויים של העסקה לפעילות צדקה כלשהי. לכל המתלוננים אמר הנוכל כי חסר לו סכום כסף לצורך מימוש העסקה, כי עליו לבצע את העסקה באותו היום, בשל מגבלות כאלה ואחרות המונעות את דחייתה, ובכך עמד על הדחיפות שבקבלת הכספים. לרובם המכריע של המתלוננים הציע הנוכל למסור אבנים שטען כי הן יהלומים, כערבון לצורך ההלוואה שנטל מהן, וכל האבנים שנמסרו למשטרה על ידי המתלוננים שהסכימו לקבל עירבון זה, נראו כאילו הוצאו מאותה שקית שנרכשה בחנות למכירת חומרי יצירה ומלאכת יד.

55. בטבלה שלהלן ירוכזו ההפניות לעיקרי המאפיינים שהציג הנוכל בפני כל אחד מהמתלוננים:

אירוע	פנייה יזומה לאדם אקראי ברחוב	עסקת יהלומים	בקשה להיתר עסקה בשל הריבית	דחיפות הצורך בקבלת הכסף	כוונה לתרום את הרווח לצדקה	היכרות עם ההלכה עם גורמים בקהילה	הצעה למסור יהלומים כערבון	השם שבו הזדהה הנוכל	מספר הטלפון שמסר הנוכל
1	עמ' 16 שורה 19	עמ' 16 שורה 29	עמ' 16 שורה 25	עמ' 17 שורה 4	עמ' 17 שורה 11	עמ' 16 שורה 28	עמ' 16 שורה 30	דניאל שכטר	055-2433910
2	עמ' 27 שורה 8	עמ' 27 שורה 11	עמ' 27 שורה 11	עמ' 27 שורה 14	עמ' 27 שורה 32	עמ' 28 שורה 8	עמ' 27 שורה 21	שבתאי גולדשטיין	055-9244046
3	עמ' 33 שורה 17-18	לא מוזכר	עמ' 33 שורה 22	עמ' 33 שורה 26	עמ' 33 שורה 26	עמ' 33 שורה 19	עמ' 21 שורה 18-19	שבתאי גולדשטיין	055-9244046
4	עמ' 53 שורה 24	לא מוזכר	עמ' 53 שורה 26-27	עמ' 72 שורה 9	עמ' 72 שורה 6	עמ' 53 שורה 27-28	לא מסר	יחיאל גולדשטיין	
6	עמ' 113 שורה 19	עמ' 113 שורה 21	עמ' 113 שורה 23	עמ' 113 שורה 22	עמ' 113 שורה 26	עמ' 113 שורה 25	עמ' 114 שורה 2	דוד קניג	053-6767201
7	עמ' 43 שורה 22-23	עמ' 12 שורה 22-23	עמ' 43 שורה 23-24	עמ' 44 שורה 4-5	עמ' 21 שורה 11-12	עמ' 7 שורה 26	עמ' 7 שורה 15 ו-19	דוד קניג	053-6737201 054-4660233
8	עמ' 56 שורה 13	עמ' 57 שורה 12	עמ' 56 שורה 20	לא מוזכר	עמ' 56 שורה 14	עמ' 56 שורה 24	דניאל מירלשווילי		050-9077062
9	עמ' 82 שורה 17	עמ' 82 שורה 24	עמ' 82 שורה 25	לא מוזכר	עמ' 82 שורה 18	עמ' 83 שורה 9	דניאל		050-9077062

עמוד 17

050-9077062	דוד גולן	עמ' 66	עמ' 66	עמ' 66	עמ' 66	עמ' 66	11/ת שורה	עמ' 66	10
		שורה 34	שורה 24	שורה 31	שורה 30	שורה 29	11	שורה 22	
055-9341902	פטר קציאשווילי	עמ' 75	עמ' 75	עמ' 75	46/ת שורות	עמ' 75	עמ' 75	עמ' 75	11
	דוד	שורה 11	שורה 13	שורה 10	25-27	שורה 7	שורה 11	שורה 6	

56. הגם שלא בכל המקרים הנוכל הציג עצמו באותו השם, הוא הציג עצמו בשם זהה- דוד קניג- גם בפני המתלון באירוע השישי וגם בפני המתלון באירוע השביעי, ובשם זהה- שבתאי גולדשטיין - גם בפני המתלון באירוע השני וגם בפני המתלון באירוע השלישי ואף מסר לשני האחרונים את אותו מספר טלפון, ובכך יש לקשור גם בין אירועים אלה, מעבר לקשר הכללי העולה מתוך הסיפור הייחודי שהציג לפני כלל המתלונים.

57. המקומות שבהם התרחשו האירועים אינם אותו מקום. כך למשל, הפנייה אל המתלונים באירועים הראשון, השני והשביעי הייתה בירושלים, הפנייה אל המתלונים באירועים השלישי, הרביעי, החמישי והעשירי הייתה בבני ברק, הפנייה אל המתלון באירוע השמיני הייתה בפתח תקווה, אל המתלון באירוע התשיעי בתל-אביב ואל המתלון באירוע האחד- עשר - בבית שמש. אף על פי כן, בכל האירועים, ללא יוצא מן הכלל, מדובר על ריכוזי אוכלוסייה חרדית מובהקים, ובאירועים השמיני, התשיעי והעשירי, שהעבירות המתוארות בהם נעשו בפתח-תקווה, תל-אביב ובני-ברק בהתאמה, הנוכל מסר למתלונים את אותו מספר טלפון שבו שוחחו עמו, עובדה המצביעה ברמה וודאית על כך שמדובר באותו נוכל, ומלמדת כי השוני במיקום הגיאוגרפי של ביצוע העבירות הוא נטול משקל לצורך זיהוי של הנוכל.

58. מכלול העובדות שתוארו מלמד, כי נקודות הדמיון בין כלל האירועים הן רבות מאוד, ויש בהן כדי לבסס שיטה ייחודית המהווה מעין "טביעת אצבע", שיש בה כדי להצביע על כך שבכל האירועים מדובר באותו נוכל.

ההלכה הפסוקה התייחסה לכוחה של עדות שיטה להצביע על זהותו של מבצע העבירה, וכך נקבע בע"פ 265/64 שיוביץ נ' מדינת ישראל (פ"ד יט (3) 421 בעמ' 458:

"כאשר התכונות הדומות הטמונות בכל אחת מעסקאותיו הקודמות של הנאשם והדומות לאלה הטמונות בעסקה נשוא האשמה מגיעות, שעה שהן מצטברות זו לזו, לדרגת הדמיון המראה בהכרח שהנאשם פעל לפי תכנית פלילית (שיטה) שקבע מראש ואשר כל אחת מאותן העסקאות (לרבות העסקה נשוא האשמה) מהוות דוגמא נפרדת להגשמתה - הרי לפנינו עדות שבכוחה להוכיח לא רק את יסוד הכוונה הפלילית אלא גם את המעשה הפלילי המיוחס לו. מכאן יוצא, שההבדל בין עדות שיטה לבין עדות על סתם מעשים דומים הינה הבדל של דרגה - של מידת הדמיון בין התכונות המאפיינות את העסקאות הקודמות לאלו הטמונות בעסקה שהיא נשוא המשפט - הווה אומר, כי עדות שיטה מחייבת הצטברות של תכונות דומות בדרגה גבוהה יותר מאשר עדות על מעשים דומים,

המכוונת להוכיח אך את כוונתו הפלילית של הנאשם.

59. אני ערה לכך שקיימים הבדלים מסוימים בין האירועים, ואולם אלה הם תולדה של התפתחות טבעית של שיח עם אנשים שונים. מובן כי מתוך כוונה לקדם את המרמה, הנוכל התאים את עצמו בכל אחד מהמקרים לנסיבות המסוימות של אותו אירוע ולדקויות שעלו מתוך השיחה שלו עם כל אחד מהמתלוננים. עם זאת, הבדלים אלה, אף בהצטרבותם, אין בכוחם לפגוע במידת הדמיון הגבוהה מאד שבין כל מעשי המרמה, המאפשרת לקבוע, מעבר לספק סביר, כי הנוכל בכל האירועים הוא אותו נוכל.

האם הנאשם הוא הנוכל?

60. לנוכח הקביעה כי הנוכל בכלל האירועים הוא אותו נוכל, די יהיה בכך שיימצאו ראיות הקושרות את הנאשם מעבר לכל ספק סביר לאחד האירועים, כדי לקבוע כי הוא מבצע העבירות בכל האירועים, אף אם לא תימצאנה ראיות הקושרות אותו באופן מסוים לכל אירוע ואירוע.

61. כהנא, המתלונן באירוע השישי, רשם את מספר הרכב שבו נהג הנוכל והוא 135-71-201. ת/32א, אשר הוגש בהסכמה, מלמד כי הבעלים של רכב זה מאז יום 10.12.17 ולפחות עד למועד שלפית הרשומה שהוא 6.11.18, היא אנה גסקו הנושאת ת"ז 304480908, שהיא בת זוגו של הנאשם. אמנם בסיכומי ההגנה נטען כי לא הוכח שהגב' גסקו והנאשם הם בני זוג, אך גם ההגנה התייחסה אליה לאורך ההליך כאל בת זוגו (ראו למשל עמ' 112 שורות 22-23, עמ' 113 שורה 11). מכל מקום, העובדה כי מדובר בבני זוג עולה מתוך דו"ח הפעולה ת/54 המתאר את מעצרו של הנאשם בחברתה של הגב' גסקו ואת העובדה שבאותו מעמד היא הזדהתה בפני השוטרים כבת זוגו של הנאשם המתגוררת יחד עמו, וגם המזכר ת/30 אשר הוגש בהסכמה וחתום על ידי הגב' גסקו מחזק מסקנה זו.

לנוכח טיבן של העבירות בהן מואשם הנאשם והוראות סעיף 3 לפקודת הראיות, ספק אם התביעה רשאית הייתה להביא את הגב' גסקו לעדות.

בשים לב לראיות התביעה בעניין זה שתוכן לא נסתר ומרביתן אף הוגשו בהסכמה, לו ביקש הנאשם להפריך את העובדה שמדובר בבת זוגו, היה עליו הנטל להביא ראיות לכך.

יתרה מכך, השימוש במכונית של בת הזוג בעת ביצוע המרמה קושר את הנאשם בקשר הדוק למעשה המרמה שבוצע באירוע השישי. בת הזוג היא עדה רלבנטית מאד לעניין זה, ורק בכוחה היה לסתור את הטענה כי לא הנאשם הוא שנהג ברכב בזמן ביצוע העבירה. העובדה כי הנוכל עשה שימוש ברכבה של בת זוגו של הנאשם יחד עם העובדה כי בת הזוג, שהיא עדה רלבנטית לא הובאה לעדות מטעם ההגנה, כדי לסתור את המסקנה כי הנאשם הוא שנהג ברכב, מבססת, מעבר לספק סביר, את העובדה כי הנאשם הוא שביצע את עבירת המרמה כלפי כהנא באירוע השישי.

אמנם, במסדר הזיהוי שנערך לכהנא הוא אמר "הוא לא כאן", הגם שתמונתו של הנאשם נכללה במסדר הזיהוי, ואולם אין בכוחה של ראייה זו כדי להקים ספק במסקנה כי הנאשם הוא שביצע את המרמה כלפי כהנא, שכן קיבלתי את הסברו של כהנא כי התבטא כפי שהתבטא מאחר ולא היה בטוח באופן וודאי בזיהוי.

62. הנוכל הזדהה בפני אפשטיין, המתלונן באירוע העשירי בשם דוד גולן, שהוא שמו האמיתי של הנאשם. יתרה מכך, על פי עדותו של אפשטיין שהתקבלה כמהימנה, הוא בדק את תעודת הזהות שהציג לו הנוכל, התמונה בה הניחה את דעתו כי מדובר בתעודת זהות אמיתית, השם שנכתב בה היה "דוד גולן" ושם האב "יוסף" כשמו של אבי הנאשם כפי שעולה מתוך ת/2-5, הודעות הנאשם שהוגשו בהסכמה. אם לא די בכך, בשטר החוב שמסר הנוכל לאפשטיין (ת/77) נכתב מספר תעודת הזהות שהקריא הנוכל לאפשטיין הזהה ברובו למספר תעודת הזהות של הנאשם ושונה ממנו רק בשתי הספרות האחרונות.

טענת ההגנה כי אין היגיון רב במעשה נוכלות שבו מוסר הנוכל את שמו האמיתי לקורבנו היא טענה שובת לב, ואולם פעמים רבות מעשי עבירה או הדרך שבה הם מבוצעים הם נטולי היגיון, גם כאשר מדובר בעבריינים מתוחכמים, ועובדה זו בלבד אין די בה כדי להקים ספק שמא אדם אחר התחזה לנאשם באמצעות תעודת זהות מזויפת (והנאשם אף לא טען זאת).

לפיכך עדותו של אפשטיין קושרת את הנאשם, מעבר לכל ספק סביר, לאירוע העשירי.

63. מתוך ת/105 עולה כי כרטיס ה-sim שנפתס ברכבו של הנאשם סמוך לאחר מעצרו וסומן על ידי השוטר שתפס אותו כמוצג מספר 1, מזהה במערכת המשטרתית כמקושר למספר הטלפון 050-9077062 שהוא המספר שמסר הנוכל למתלוננים באירועים השמיני, התשיעי והעשירי. הנאשם לא הציג כל הסבר להימצאות האמצעי ששימש לביצוע העבירה ברשותו, והמסקנה היחידה שניתן להסיק מתוך נתונים אלה היא כי הנוכל שעשה שימוש באותו מספר, הוא הנאשם, אשר כרטיס ה-sim שהקשור לאותו מספר נתפס ברשותו. עובדות אלה קושרות את הנאשם מעבר לכל ספק סביר לביצוע העבירות באישומים השמיני, התשיעי והעשירי.

64. מרבית המתלוננים והעדים האחרים שפגשו בנוכל, מסרו תיאור כללי שלו הדומה לתיאור הנאשם, ואולם לתיאור המילולי לא יינתן משקל ממשי בשל האופי הסובייקטיבי שהוא נושא. כך למשל כאשר המתלוננים תיארו את הנוכל כבעל מראה "אשכנזי", "בוכרי" או "קווקזי", קשה להבין למה התכוונו, וגם ההתייחסות למבנה הגוף מלא או לגובהו של הנוכל, תלויה במידה רבה בנקודת הראות של העדים.

לחלק מן המתלוננים לא נערך כלל מסדר זיהוי, ורשויות החקירה בחרו להציג להם תמונה של הנאשם, ומובן כי גם לזיהוי בדרך של הצגת תמונה בודדת לעד המזהה אין כל משקל.

עם זאת, העובדה כי דרשן וגלנט, המתלוננים באירועים השביעי והשמיני בהתאמה, בחרו בתמונתו של הנאשם במסדרי הזיהוי שנערכו להם, בצירוף התייחסותם לפיה הם חושבים שזה הנוכל, אף אם אין בה כדי להוות ראיות המבססות לבדן את זיהויו של הנאשם כנוכל, יש בהן כדי לחזק את יתר הראיות המבססות מסקנה זו.

יש לומר כי לא מצאתי כל פסול בכך שבמקרה דנן, כאשר נערכו מסדרי זיהוי, היו אלה מסדרי תמונות ולא מסדרי זיהוי חיים. מקובלת עלי הטענה בדבר הקושי למצוא ניצבים הדומים לנאשם, והראיה הטובה ביותר לכך היא העובדה שאפילו במסדרי התמונות שנערכו, שבהם עומד לרשות המשטרה מגוון גדול בהרבה של ניצבים, היה קושי למצוא תמונות שישביעו את רצונו של ב"כ הנאשם.

גם הזיהוי של הנאשם במסדר הזיהוי שנערך לאפשטיין מהווה חיזוק מסוים, אף כי משקלו נמוך יותר מהמשקל שניתן

לזיהוי על ידי דרשן וגלנט, בשים לב לנסיבות שפורטו בפסקה 32 לעיל.

מנגד, לזיהוי של הנאשם במסדר הזיהוי שנערך לאויסאיבל, המתלונן באירוע התשיעי, לא יינתן כל משקל בשל הנסיבות שקדמו לעריכתו של מסדר הזיהוי כפי שפורט בפסקה 29 לעיל. גם לזיהוי של הנאשם במסדר הזיהוי שנערך לברסלר, המתלונן באירוע האחד-עשר, לא יינתן כל משקל, בשל האפשרות שברסלר נחשף לתמונתו של הנאשם טרם עריכת מסדר הזיהוי, כפי שתואר בפסקה 39 לעיל. לבסוף, לא מצאתי כי העובדה שראובן זית, חתנו של לרנר, המתלונן באירוע השלישי, לא זיהה את הנאשם במסדר הזיהוי הגם שתמונתו הופיעה בו, יש בה כדי לגרוע ממשקל הראיות העומדות לחובת הנאשם, שכן התייחסותו של זית בעניין זה הייתה "אני לא מזהה" והוא לא אמר שהנוכל אינו נמצא במסדר ואף לא בחר באחד הניצבים.

65. בכל אלה די כדי לקשור את הנאשם לביצוע מעשי המרמה מעבר לספק סביר, לפחות ביחס לארבעה אישומים קונקרטיים, ולנוכח המסקנה כי מדובר באותו נוכל שביצע את העבירות בכל האירועים, יש בראיות אלה כדי לקשור את הנאשם לכל מעשי המרמה שבוצעו מעבר לספק סביר. אלא שבכך לא תמו הראיות העומדות לחובת הנאשם, ומצטרפת אליהן ומחזקת את הראיות נגדו גם שתיקתו העיקשת לאורך כל חקירות המשטרה, במהלך העימותים בהם המתלוננים הטיחו בו את מעשי המרמה שביצע כלפיהם וגם בעת שהגיע המועד לשמיעת ההגנה בבית המשפט. למעשה, הנאשם לא הציג כל גרסת הגנה שיש בה כדי להתמודד עם ראיות התביעה המצביעות עליו כעל מבצע העבירות.

66. זאת ועוד, גלנט, המתלונן באירוע השמיני הקליט שיחת טלפון עם הנוכל. השיחה הושמעה לו בבית המשפט (ת/75) והוא זיהה את קולו ואישר את העובדה כי מדובר בשיחה שניהל עם הנוכל. כפי שפורט לעיל, השיחה והזיהוי של גלנט את הדוברים בה התקבלו וניתן להם משקל מלא. בהקשר זה שתיקתו של הנאשם היא בעלת משמעות כפולה לחובתו: היא בעלת משמעות לנוכח העובדה כי הנאשם לא מסר שום גרסה שיש בה כדי לסתור את עדותו של גלנט, והיא בעלת משמעות נוספת שכן היה בה כדי למנוע מבית המשפט לשמוע את קולו של הנאשם ולהשוותו לקולו של הנוכל הנשמע באותה שיחה. הנאשם מחזיק אצלו ראייה שהיא רלבנטית לבירור האשמה -קולו - והימנעותו מלהציג בפני בית המשפט מחזקת את הראיות נגדו.

67. אין חולק כי הראיות שהוצגו הן ראיות נסיבתיות, ואולם הן מקימות מארג ראיתי שהמסקנה היחידה העולה ממנו היא כי הנאשם הוא שביצע את עבירות המרמה כלפי המתלוננים בכל האירועים שלגביהם הובאו ראיות. ההגנה לא הציגה שום אפשרות להסיק מסקנה אחרת מתוך הראיות שהוצגו, ולנוכח התשתית הראייתית המגוונת, לא ניתן אף לחשוב על אפשרות אחרת.

העבירות

68. מכלול הראיות שהוצגו ביססו מעבר לספק סביר את המסקנה כי הנאשם ביצע עבירות מרמה כלפי המתלוננים באירועים הראשון עד הרביעי והשישי עד האחד-עשר.

69. הוכחה גם העובדה כי מעשי המרמה בוצעו בנסיבות מחמירות כפי שפורשו בפסיקה (ראו למשל ע"פ 446/01 רודמן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 27.6.02) לנוכח תחכומה של המרמה, ההשקעה שהשקיע הנאשם ביצירת מצגי השווא ובתכנון המרמה, ההיערכות שנדרשה לצורך ביצועה, ריבוי העבירות והיקף הכספים שקיבל הנאשם במרמה, שסכומם הכולל הוא כ- 90,000 ₪.

המחדלים בניהול החקירה והמשפט

70. לא ניתן לסיים את כתיבת הכרעת הדין מבלי להתייחס לאופן שבו נוהלו החקירה והתביעה, ולמחדלים שבלטו לאורך ההליך.

71. הראשון והבולט מבין מחדלים אלה הוא הצורה שבה נהגו החוקרים בכל הנוגע לזיהוי הנאשם על ידי המתלוננים, כפי שפורטה בסקירת הראיות.

רס"ב מיכאל גולדשמידט הוא חוקר במפלג הונאה שלא היה חלק מהצוות שחקר את הפרשה, אך הושיט סיוע בביצוע פעולות חקירה מסוימות. מתוך תשובותיו ניתן היה להבין שחוקרי המשטרה מודעים לעובדה, כי זיהוי בעל משקל של חשוד בביצוע עבירה, הוא זיהוי שנעשה במסדר זיהוי ולא בדרך של הצגת תמונה בודדת של החשוד לעד המזהה. העד הסביר את המובן מאליו- שהצגת תמונה של החשוד למתלונן "שורפת" את העד מבחינת יכולתו לזהות את הנאשם במסדר זיהוי (עמ' 49 שורות 2-4). אף על פי כן התקשיתי להבין מה הניע את החוקרים להציג, אפילו אם לחלק קטן מן המתלוננים, את תמונתו של הנאשם ובכך לסכל את האפשרות כי לכל המתלוננים תינתן הזדמנות לזהות את החשוד באופן שניתן יהיה להעניק משקל לזיהוי.

72. חלק מהעיומות בין הנאשם למתלוננים נערכו על ידי רס"ר אופיר אלמליח, חוקר במפלג ההונאה. העיומות של הנאשם עם ולס (המתלונן באירוע החמישי, שבו לא התבקש הנאשם להשיב לאשמה; ת/43) וברסלר (ת/46) התנהלו בדרך של תשאול סגור ובו בקשה של רס"ר אלמליח מהעדים לאשר פרופוזיציות מסוימות, יש לומר מורכבות ועמוסות בפרטים, שהוא הציע להם. העד נשאל על כך בבית המשפט, תשובתו הייתה מפתיעה, ועיקרה הוא שתכלית התשאול בדרך סגורה זו נועד לאפשר לעדים לחזור על גרסתם.

אני מקווה כי תפיסה שגויה זו היא כשל נקודתי של חוקר בודד, ולא תפיסת עבודה מערכתית. מכל מקום חשוב להזכיר כי תשאול עדים בחקירה או בעיומות, צריך להיעשות, לכל הפחות בתחילת הדברים, בדרך של שאלות פתוחות המאפשרות לעד לשטוח את גרסתו ולא בדרך של שאלות סגורות הכוללות בקשה של העד לאשר טענות והיגדים שמוסר לו החוקר, מתוך חשש שהעד ישנה גרסה קודמת שנתן או ימסור פרטים אחרים או נוספים.

73. חוקרי המשטרה איבדו לא מעט ראיות במהלך חקירת התיק, כך למשל אבדו התמונות שהוצגו ללרנר, המתלונן באירוע השלישי (עמ' 36 שורה 23) ולא ניתן לדעת אילו תמונות הוצגו לו. לאויסאבל, המתלונן באירוע התשיעי, נערך דפדוף באלבום כשהיה בתל אביב, והוא זיהו אדם כלשהו, אך תמונתו של מי שזיהו אבדה ולא ניתן לדעת את מי הוא זיהו (עמ' 84 שורה 32), ואייל כליל החורש תיאר כיצד המשטרה איבדה ראייה ועליה כתב ידו של הנוכל

שהיה על מסמך שנמסר על ידי אחד המתלוננים בתיק (עמ' 110 שורות 15-20).

74. במסגרת החקירה נמצאו שלושה מעתקים של טביעות אצבע על שקיות וניירות שעטפו חלק מאבני החן שנמסרו למתלוננים (נ/7). אף על פי כן, הם לא הושאו לטביעות האצבע של הנאשם, אלא של אדם אחר, שלא ברור מה הקשר שלו לתיק ומה תוצאת ההשוואה.

ניכר כי שאלתי את התובעת בסיכומים מדוע לא הושאו המעתקים לטביעות האצבע של הנאשם, ומדוע מלכתחילה ניטלו המעתקים אם ממילא לא הייתה כל כוונה להשוותם, הפתיעה אותה, ומכל מקום לא ניתן כל הסבר המניח את הדעת לכך (עמ' 134 שורות 26-32).

75. חוקרי המשטרה ביקשו וקיבלו צו לקבלת צילומי מצלמות אבטחה של מכשירי הכספומט מהם נמשכו הכספים באירוע השמיני (ת/17). הגם שהצו עצמו הוגש לבית המשפט במסגרת תיק המוצגים, לא הוגשו תוצריו, איש מן החוקרים לא העיד דבר בעניין זה ונראה כי גם ב"כ המאשימה לא הכירה עניין זה, שכן לשאלת בית המשפט השיבה כי "מדובר בפעולה שניסו לבצע" אך לא ידוע לה אם הצו מומש (עמ' 134 שורה 25). משעה שהיה בידי המדינה צו לאיתור המצלמות, לא ברור מדוע הצילומים לא נתפסו, אם נתפסו, מדוע לא הוגשו, ואם לא בוצעה פעולה זאת, אני מתקשה להבין מדוע מלכתחילה הגישה המאשימה את צו התפיסה במסגרת תיק המוצגים.

76. בקשתם של רשויות החקירה לברר האם אבני החן שמסר הנאשם למתלוננים הן אמיתיות או מזויפות היא סבירה והגיונית, אך הדעת נותנת כי בדיקה כאמור תיעשה באמצעות עד שהוא בעל הכישורים המתאימים למסור עדות בנושא. הרושם שהתקבל במקרה דנן הוא שחוקרי המשטרה ביקשו להקל על עצמם את המלאכה, חצו את הכביש לחנות תכשיטים הנמצאת ממול למשרדי היחידה החוקרת ומסרו את המוצגים לבדיקה לאדם הראשון שפגשו במקום, מבלי שטרחו לברר האם ניתן להוכיח את המבוקש באמצעות עדותו של אותו אדם.

77. ואולם לא רק בחקירת המשטרה נפלו כשלים, אלא גם בניהול התיק בבית המשפט. כך למשל, רס"ב אייל רון הובא לעדות לעניין מסמך אחד בלבד, שרק במהלך החקירה הראשונה התברר כי לא הוא ערך אותו (עמ' 124 שורות 13-15).

מובן כי מידע שכזה ראוי היה שיתברר בשלב ריענון העד והכנתו לדיון, הליך שספק רב אם נערך, הגם שהוא נחוץ, במיוחד בתיק מורכב בסדר גודל של התיק הזה.

78. בעניינו של הנאשם בוצעו, ככל הנראה, האזנות סתר. אני נוקטת במונח ספקני זה, כי את המסקנה בדבר קיומן של האזנות סתר הסקתי בעיקר על סמך היכרותי עם הצורה שבה נערכים תמלולי האזנות סתר, אשר הוגשו כת/111. ההיתר להאזנת הסתר לא הוגש ואיש מן השוטרים שהעידו לא תיאר בעדותו ביצוע פעולת חקירה זו.

מתוך התמלולים והתקליטור שהוגשו, לא ניתן לדעת לאיזה מספר טלפון נערכו האזנות הסתר, וממילא לא ניתן לדעת, מה הקשר של מספר טלפון זה לנאשם. הגם שאני משוכנעת שפרטים אלה היו מצויים בחומר החקירה, משום מה הם לא הוגשו לבית המשפט ולא הובאו בדרך של עדות. המאשימה סברה כי לא יכולה להיות מחלוקת על כך שמדובר

בהאזנה לטלפון של הנאשם, שכן התקליטור והתמלולים של השיחות הוגשו בהסכמה (עמ' 129 שורה 10), ואולם הסכמתו של הסנגור להגשת התקליטור והתמלולים לא יכולה להיות הסכמה על יותר מאשר התוכן הגלום בראיות אלה. התוכן הוא שיחות טלפון, שבהן מופיע מספר טלפון נגדי למספר שאליו נעשתה ההאזנה, ולא עולה מהן לאיזה מספר נעשתה ההאזנה ומי הדובר במספר הנגדי.

יתרה מכך, ככל שהטענה היא כי שיחות אלה מתייחסות לשיחות שנערכו בין הנאשם לבין המתלוננים, הדעת נותנת כי השיחות היו מושמעות למתלוננים בעת שמסרו עדות במשטרה והם היו מתבקשים להתייחס אליהן, אך הן לא בוצעו על ידי החוקרים. תחילה, משסברתי כי מדובר בעניין נקודתי שנשמט מהחוקרים, אפשרתי לתביעה להציג את ההקלטות למתלון באירוע הראשון (עמ' 18 שורה 21) אולם משהתברר כי התביעה מבקשת בדרך זו לערוך השלמת חקירה שיטתית העניין שהוא מהותי לא סברתי כי ראוי לבצע את הדברים לראשונה על דוכן העדים בבית המשפט, ומשכך לא מצאתי לקבל את ההקלטות, שלא הוכח מקורן. משלא זוהו השיחות על ידי המתלוננים בעת חקירתם במשטרה, ומשלא הובאה כל ראיה למקור השיחות שהקלטותיהן ותמלולן הוגשו לבית המשפט, אין משקל לחוות דעתו של רס"ר צ'יקורל הקובעות כי הדובר בשיחות אלה הוא הנאשם.

אוסף כי חוות דעתו של רס"ר צ'יקורל היא ראייה משנית בעוד שההיתר להאזנת הסתר או עדות החוקרים בעניין ביצוע ההאזנה, שיש בהן כדי ללמד למי בוצעה ההאזנה הן ראיות מרכזיות, שהימנעות התביעה מלהגיש איזו מהן לבית המשפט היא בעלת משמעות ראייתית לחובתה. אציין כי במהלך המשפט הפניתי את תשומת ליבה של התובעת בשתי הזדמנויות לחשיבותו הראייתית של הצו, ואולם בהזדמנות הראשונה היא השיבה שאין לה את הצו עמה (עמ' 19 שורה 2) ובהזדמנות נוספת ביקשה להסתמך על הסכמתו של ב"כ הנאשם להגשת התקליטור והתמלולים כתחליף להגשת הצו (עמ' 129 שורה 10).

יש להניח כי משטרת ישראל השקיעה משאבים רבים בביצוע האזנת הסתר, אשר ככל הנראה ניתן היה גם להפיק ממנה תועלת ראייתית, ואולם השקעה זו ירדה לטמיון בשל מחדלם של החוקרים לאמת את זהות הדוברים אל מול המתלוננים, ובשל מחדלה של המאשימה להגיש לבית המשפט את הראיות הרלבנטיות שיאפשרו לקבוע כי הדובר בהאזנות הסתר הוא הנאשם.

79. במסגרת החקירה התקבלו נתוני תקשורת ביחס למספר הטלפון שמסר הנאשם למתלוננים (ת/58). כפי שניתן ללמוד מתוך ת/89 ו-ת/90, החוקר דורון ממך השקיע עבודה מאומצת ורצינית בעיבוד נתוני התקשורת ופילוחם לפי שיחות המשיכות למתלוננים השונים.

יש לומר כי בנתוני התקשורת שהתקבלו, במרבית המקרים לא מופיע שמם של המתלוננים כבעלי מספרי הטלפון שהיו בקשר עם הנאשם, אלא מצוין כי מדובר במנוי prepaid talk-man. לשם כך, במסגרת עיבוד הנתונים הוסיף רס"מ ממך את מספרי הטלפון של המתלוננים בקבצים הרלבנטיים שערך.

למרבה הצער, למעט מרדכי לרנר, המתלון באירוע השלישי, איש מן המתלוננים לא נשאל, וממילא לא אמר בעדותו במשפט מה מספר הטלפון שלו שממנו שוחח עם הנאשם, עובדה שהפכה את מחקרי התקשורת לנטולי כל ערך ראיית (לבד מאשר בעניינו של לרנר) והורידה לטמיון את המשאבים שהושקעו בהפקת צווי התקשורת ובעבודתו המאומצת של החוקר ממך.

80. לבסוף, משפטו של הנאשם, המצוי במעצר עד תום ההליכים, התנהל בתוך מסגרת הזמנים בת תשעת החודשים שקובע החוק. לשם כך, ולנוכח מספר העדים שנדרשה שמיעת עדותם, הוקצו שעות ארוכות לדיונים ואף נדחה דיון שנקבע בתיק אחר לצורך קביעת אחד הדיונים בתיק זה. אף על פי כן זמן שיפוטי רב שהוקצה לשמיעת התיק לא נוצל וירד לטמיון בשל התנהלות התביעה בכל הנוגע לזימון העדים (ראו עמ' 52-53 לפרוטוקול הדיון, עמ' 101 לפרוטוקול הדיון).

81. ההלכה הפסוקה קובעת כי קיומו של מחדל חקירה אינו מבסס כשלעצמו ספק סביר המוביל לזיכוי של הנאשם אלא נדרש כי יהיה זה מחדל מהותי המביא לקיפוח הגנתו של הנאשם באופן המקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות העומד נגדו (ראו למשל ע"פ 6040/05 אלנבארי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 9.8.06); ע"פ 4226/11 אבו חדיר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 15.2.16)).

82. יישום ההלכה למקרה דנן מלמד כי מחדלים החקירה וניהול המשפט לא פגעו בהגנתו של הנאשם:

א. הצגת תמונות לחלק מהמתלוננים במקום ביצוע מסדרי זיהוי סיכלה את האפשרות לבצע מסדרי זיהוי. ודוק, אף אם אניח לזכות הנאשם כי לאותם מתלוננים היו נערכים מסדרי זיהוי והם לא היו מזיהים אותו, לא היה בכך כדי לפגוע בעוצמתה של התשתית הראייתית שנאספה לחובתו.

ב. אובדן התמונות שהוצגו ללרנר אף הוא לא פגע בהגנת הנאשם שכן ממילא הצגת תמונה בודדת היא נטולת כל משקל ראייתי בנוגע לזיהוי בשל ההטיה המובנית הגלומה בפעולת חקירה מעין זו.

ג. הדברים מורכבים יותר ביחס לאובדן התמונה של האדם שזיהה אויסאיבל, המתלונן באירוע התשיעי בדפדוף באלבום המטרת, בשל האפשרות כי זיהה באלבום אדם אחר כמבצע העבירה. עם זאת, לנוכח העובדה כי אויסאיבל זיהה בהמשך את הנאשם במסדר זיהוי תמונות ולנוכח משקלן המצטבר של יתר הראיות שעומדות לחובת הנאשם, לא מצאתי כי יש במחדל זה כדי להטיל ספק בזוהר הנאשם כמי שביצע העבירות.

ד. גם אי השוואת טביעות האצבע של הנאשם למעטקים שנלקחו מאריזות האבנים שנמסרו למתלוננים לא פגעה בהגנתו של הנאשם. לנוכח העובדה כי השקיות עברו בידי מספר לא מבוטל של אנשים, ואף אילולא נמצאו טביעות האצבע שלו על השקיות, ואף אם היו נמצאות טביעות אצבע של אחר, לא היה בכך כדי לשנות מן המארג הראייתי העומד לחובתו. הוא הדין ביחס לאי מימוש הצו הנוגע לתמונות האדם שמשך את הכספים מהכספומט, פעולה שיכול היה הנאשם לבצע גם באמצעות

אחר.

ה. החלטת המשטרה לקבל חוות דעת ביחס לאבני חן ממי שהיא מורת דרך במקצועה, ההתנהלות בנוגע להעברת המוצגים שנבדקו למנהל היהלומים, הימנעותם של החוקרים מלהשמיע למתלוננים את השיחות שנקלטו בהאזנות הסתר שערכה, הימנעות התביעה מלהעיד עדים בנוגע לנסיבות האזנת הסתר ולהציג ראיות בנוגע למספרי הטלפון מהם שוחחו המתלוננים עם הנאשם, וודאי לא פגעו בהגנתו של הנאשם. הראיות שלא הוגשו היו בידיו של הנאשם והוא רשאי היה להגישן לו סבר כי הן תומכות בהגנתו.

ככל שנפגעה זכותו של מאן דהוא כתוצאה מהתנהלות המשטרה והפרקליטות, הרי זה הציבור, אשר זכאי לכך שאכיפת החוק תעשה באופן רציני, קפדני ומקצועי.

סוף דבר

83. לנוכח האמור לעיל אני מזכה את הנאשם מעבירת המרמה בנסיבות מחמירות שיוחסה לו באירוע החמישי ומרשיעה אותו בעשר עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין התשל"ז-1977 שיוחסו לו באירועים הראשון עד הרביעי.

והשישי עד האחד-עשר לכתב האישום המתוקן.

ניתנה היום, י"ג אב תשע"ט, 14 אוגוסט 2019, במעמד הצדדים